REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

„GAZETA“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șese luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

(Numĕr de Dumineca 43).

Nr. 234.—Anul LXVII. Brașov, Vineri 22 Octomvrie (4 Noemvrie). 1904.

De peste Ocean.

„Jou may be proud of your nationalety and costums“.
Walter Terill.

(*a*) Cuvintele din fruntea acestui articol le-a adresat judecătorul de pace Walter Terill din Homestead Pa către președintele societății române „Vulturul“ în ajunul Rusaliilor din anul acesta.

Românii emigrați adecă în diferitele orașe ale Americei de Nord, după-ce prin munca istovitóre de peste săptĕmână și-au agonisit cele trebuincióse traiului și au dovedit că sunt cei dintâi la muncă între diferitele popóre emigrate, s'au gândit sĕ aranjeze o petrecere, la care sĕ se veselescă după obiceiul lor de acasă.

Au lăpădat decĭ costumul de fabrică și au îmbrăcat frumosul port românesc și s'au prins în horă. In pausă șese feciorĭ voinicĭ au jucat „Călușerul“ și „Bătuta“, apoi au executat diferite cântece, între carĭ și „Deșteptă-te Române“ — ér Americaniĭ, carĭ asistau la acéstă petrecere, au rĕmas uimițĭ de ordinea și buna cuviință a acestor lucrătorĭ și încântațĭ de frumusețea jocurilor, și a cântecelor românescĭ. Cu acéstă ocasiune a rostit judecătorul Terill acele cuvinte memorabile, carĭ pe românesce însemnéză: „Putețĭ fi mândri de naționalitatea și obiceiurile D-vóstrĕ“.

Fără sĕ avem declarația judecătorului american, noi scieam dinainte, că Românii pe carĭ sórtea i-a silit — căcĭ bucuros nicĭ unul n'a luat drumul pribegiei — sĕ trécă Oceanul, nu vor fi nicĭ pe continentul strĕin de cât ceea ce au fost și acasă, adică un element de ordine, sirguitor, crutător, respectuos față cu legile — dér mai pe sus de tóte iubitor de limbă, obiceiurile strămoșescĭ și de legea părinților lor.

Nicĭ-odată n'am îndemnat pe nimenĭ sĕ părăsescă glia moș-strămoșilor și de câte-orĭ primim câte o veste de la frații noștri din America, ne înduioșăm, sciindu-i așa departe. Induioșarea nóstră însĕ nu e înduioșarea celuĭ cu inimă slabă, care se topesce de dorul fratelui îndepărtat, ci este înduioșarea dictată de rațiunea calculătóre, care scie, că aicĭ în acéstă țéră este lipsă de tóte brațele Românilor și de tóte capetele luminate, de tóte inimile entusiaste. Aicĭ zac de douĕ mii de anĭ osĕmintele anteceserilor noștri și avem convingerea, că tot aicĭ ne va fi și viitorul, sperăm că mai bun de cum nĭ-a fost trecutul.

Odată însĕ avênd de a ține cont de faptele împlinite, trecem peste înduioșarea momentană și ne oprim la faptul îmbucurător atât de clasic esprimat de acel American cu sânge rece: „Puteți fi mândri de naționalitatea și obiceiurile d-vóstre“.

La muncă biruitorĭ și răbdurii, la petrecere chibzuițĭ și cuviincioșĭ, la spriginirea causei naționale solidarĭ și energicĭ, frații noștri de peste Ocean de multe-orĭ ne-au făcut mângăiere și ne-am bucurat din inimă, vĕdĕndu-i manifestându-se și cu ocasiunea aniversării lui Ștefan cel Mare printr'un cablogram adresat la Putna.

Durerile și asupririle Românilor „de la vatră“, cum dic ei, le resimt și ei, și precum se vede din corespondenta. ce o publicăm în numĕrul de astădĭ, nu i-a lăsat indiferențĭ nicĭ atentatul cel mai nou ce se plănuesce împotriva limbei și autonomiei nóstre bisericescĭ. Ei adună tocmai acuma subscrierĭ pentru un protest, ce au de gând sĕ-l lanseze contra proiectului lui Berzeviczy.

Nu mai puțin îmbucurătóre este scirea ce ni-se comunică tot în corespondența de astădĭ și care ne anunță că frații noștri din America au hotărît sĕ-șĭ zidéscă în Cleveland o biserică. Unii sunt câte de 10 anĭ pe acolo și în acest timp n'au avut prilegiu să asiste la o liturghie, necum sĕ fi primit sf. taină a cuminecăturei, după cum se cuvine unui creștin măcar odată pe an.

Urmând așa, și rĕmânênd credincioșĭ limbei și legii părinților, Românii din America vor dovedi, că sunt vrednicĭ de lauda judecătorului din Homestead și de dragostea frățéscă cu care îi îmbrățișem noi „cei de la vatră“.

Revistă politică.

Brașov, 21 Octomvrie v.

Dieta ungară a avut o pausă de patru dile. Ea își va reîncepe mâne ședințele. In timpul acesta de pausă, s'a rĕspândit în pressa maghiară fel de fel de scirĭ despre planurile guvernului și despre acțiunea, ce are de gând s'o pornéscă oposițiunea pentru a zădărnici acele planurĭ. Se asigură, că în conferența de adĭ a partidului guvernamental, ministrul președinte Tisza își va motiva propunerea de *revisuire a regulamentului camerei*, pe care și-a presentat'o deja dietei. De altă parte se afirmă, că décă până la finele lunei Noemvrie nu-i va succede contelui Tisza a încheia un compromis cu oposițiunea, va cere de la dietă o îndemnitate bugetară pe timp de 3 lunĭ, cu scop de a puté sĕ *disolve camera*. După o altă combinațiune Tisza n'ar avé de gând sĕ disolve, ci sĕ *amâne* camera. In timpul cât dieta va fi amânată, guvernul ar încheia convențiunea comercială cu Germania și se va îngriji apoi, ca sĕ între în pactări nouĕ cu kossuthiștii pentru a-șĭ asigura acțiunea de revisuire în dietă.

*

Proiectul de reformă școlară al ministrului Berzeviczy presentat deja dietei ungurescĭ, a provocat *o viuă nemulțumire și idignare în sînul naționalităților nemaghiare din Transilvania și Ungaria*. Capii bisericelor nemaghiare au adresat guvernelor representațiunĭ de protestare împotriva celei mai nouĕ loviturĭ, ce se pregătesce a-se da școlelor și autonomiei bisericescĭ, — fapt, care face, ca pressa șovinistă maghiară sĕ-șĭ descarce fulgerile și tunetele contra naționalităților. In dilele din urmă a sosit vestea, că și episcopii sêrbĭ din Ungaria au hotărît sĕ protesteze împotriva proiectului de maghiarisare, sĕ-șĭ ridice cuvêntul în camera magnaților și sĕ voteze contra. E vorba chiar sĕ se convóce mai multe adunărĭ bisericescĭ sêrbescĭ, ba și o mare adunare a întregei metropolii sêrbescĭ în Carlovĕț, în care sĕ se dea pe față marile îngrijirĭ, ce i-a cuprins pe Sêrbĭ în fața nouĕi loviturĭ din partea guvernului unguresc.

*

Săptĕmâna trecută s'au petrecut *în viața politică a Bucovinei* unele evenimente, carĭ par a prevesti o eră nouă și mai liniștită în afacerile bucovinene, după multele certe și frecărĭ din trecut. Asociarea deputaților dietalĭ liberalĭ-democrațĭ, din care fac parte și deputațiĭ români așa numițiĭ „democrațĭ“ și carĭ constitue majoritatea în dieta Bucovinei, au încheiat cu minoritatea dietală, din care fac parte deputațiĭ românĭ aleșĭ în proprietatea mare, un *„acord politic“* și astfel au votat unanim în ședințele dietei din săptĕmâna trecută mai multe proiecte de legĭ însemnate, între carĭ statutul pentru *banca țĕrii*, regularea *salarelor învĕțătorescĭ*, ér asupra altor trei proiecte, carĭ se vor vota dilele aceste și anume privitóre la *desființarea domeniilor boierescĭ, reforma legilor comunale și reforma electorală*, au ajuns de asemenea la o înțelegere.

FOIELTONUL „GAZ. TRANS.“

Nunta țărănéscă.

De *Gr. N. Coatu.*

Tare-i bine, când se întâmplă în mahala flăcău sau fată mare; căcĭ mai târdiu sau mai degrabă, trebue sĕ fie nuntă, la care privind ți-se înveselesce inima și facĭ mult haz de obiceiurile ce au țĕranii la astfel de ocasii; obiceiurĭ păstrate și apucate de la bunicĭ și răsbunicĭ, variind după localitate. Voiŭ descrie cum sĕ fac nuntele țărănescĭ în satul Banca din județul Tutova.

* * *

Indată ce tinerii, adică flăcăul și fata, s'au înțeles și s'au învoit sĕ se unéscă și sĕ petrécă restul vieței împreună, își arată părinților, planul lor. Décă și dintr'o parte și din tr'alta părinții se unesc cu ideele tinerilor, treaba îĭ gata. Intâmplându-se sĕ nu convină părinții din diferite împrejurărĭ, atuncea îĭ bucluc, totușĭ fiind la mijloc voința tinerilor, rar sĕ întâmplă sĕ nu-se facă tréba. De se întâmplă că părinții flăcăului vréu și ai fetei nu, cei dintâiŭ se folosesc de două mijlóce și anume:

Intâiŭ: Trimit la părinții fetei o femeie mai bătrână s'au vr'un moșneag cinstit și din cei care le umblă gura ca melița și te farmecă cu vorba. Femeia sau moșnégul acesta sĕ numesce „Staroste“. Sĕ pune starostele cu gura pe părinții fetei, mai ales pe lângă tată și tocându-i la cap și adĭ și mâne, înșirându-le câte-s în lună și în sóre, căcĭ dă, vorba ceea: „nuntă fără minciună și mórte fără pricină nu se póte“ și trebue sĕ-i înduplice. Pentru serviciul ce face starostele, décă reușesce, la tótă urma primesce drept mulțumire, de la mirésă un prosop*) frumos, țĕsut în patru ițe și cusut cu arniciŭ roșu.

Al doilea: Décă starostele nu reușesce, flăcăul se înțelege cu fata si într'o nópte o fură de la părințĭ și o duce la dânsul acasă. Mai cârtesc părinții fetei, mai stau supărațĭ, mai nu sciu ce; însĕ, stăruind mai némurile, mai mahalagiiĭ, o iartă. In casul acesta, totuĭ îĭ pe gustul lor. Dau ca zestre numai ce vor vroi dânșii, nu ceea ce cere fata sau flăcăul. De se întâmplă că după nuntă fata sĕ n'o ducă tocmai bine cu bărbatul, n'are obraz sĕ se mai jeluéscă la părințĭ căcĭ ei mustrând-o îĭ dic:

— N'ai ce căuta la noi; nu ne-ai ascultat; ți-am spus că-i un rĕu și și dintr'un soiŭ nu tocmai, tocmai. Acuma înghite și tacĭ. „Cum îșĭ așterne omul așa dórme“. — Tot asemenea mustră și pe flăcăul, părinții, când ia vr'o fată fără voia lor, și când sĕ întâmplă sĕ fie rea.

Tot de-auna îĭ bine ca fiiĭ sĕ asculte de părințĭ, fiind-că ei, nicĭ odată nu le doresc rĕul. Chiar în cărțile bisericescĭ scrie: „Binecuvântarea părinților întăresce casa fiilor“. Asemenea nu-e bine ca un părinte sĕ-șĭ dea fata cu sila după un flăcău care nu-i place și nu-l iubesce și nicĭ un flăcău sĕ fie silit a lua o fată care nu-i place, căcĭ atuncĭ, urându-se unul pe altul, casa lor nu mai póte fi casă și traiul lor traiŭ.

In asemenea casurĭ nicĭ nunta n'are haz din causă că tinerii, fiind luațĭ fără voie, se uită unul la altul ca dracul la tămâe; ér norodul care ia parte la nuntă vorbesc numai pe socotéla lor. Mulțĭ, chiar la câte-va dile după nuntă apucă unul într'o parte și altul într'alta.

Poporul cântă jalnic, durerea ce simte în inimă o fată dată cu sila după un flăcău urât și pe care nu-l iubesce și care strigă în gura mare:

Geaba maică m'ai făcut;
Mai făcut și mai crescut,
Și mai dat după urât!
Nu m'ai dat după cel drag
Se-mĭ fie și'n lume larg;
Ci m'ai dat după urât,
Se-mĭ fie și'n pămênt strâmt!....

Atuncĭ are nunta haz și atuncĭ ți-e drag sĕ privescĭ, când se face cu voia tinerilor și a părinților.

Vara nu se prea fac nunțĭ la sate; rar décă se întâmplă câte odată; dór vr'un țĕran din cei chiaburĭ sĕ facă; ci mai mult tómna și iarna în chișlegele Crăciunului, căcĭ, atuncĭ îĭ vinul în pivniță, porcul și pasările în ogradă și atuncĭ, nicĭ gospodării nu prea au trébă, fiind timpul nepriincios pentru muncele agricole; așa că pot nunti.

*) ștergar.

După noua roformă electorală numĕrul deputaților dietali se urcă de la 31 câțĭ sunt acuma, la 55, dintre carĭ 10 deputațĭ se vor alege de nou creata curie a IV-a (curia generală) și 14 de către comunele rurale.

Fie împăcarea acésta un semn bun pentru o lucrare roditóre spre binele țĕriĭ și a fraților noștri bucovinenĭ.

*

Diplomația europénă a fost fórte agitată sĕptĕmâna acésta de *conflictul* ce isbucnise *între Rusia și Anglia*. Acest conflict pare adĭ *aplanat*. Atât Anglia, cât și Rusia s'au învoit, ca incidentul din marea de nord sĕ fie supus judecății unui tribunal internațional.

Conform angajamentelor sale, Rusia a lăsat 4 ofițerĭ din flota baltică în orașul de port spaniol Vigo, despre carĭ se dice, că sunt vinovațĭ de a fi provocat drama din marea de nord. Aceștia vor rĕmâné acolo tot timpul cât va dura ancheta internațională.

S'a întîmplat însĕ ceva surprindĕtor în acéstă afacere. Acea divisiune a flotei rusescĭ, care, sub conducerea amiralului *Rosdestvenski* rĕmăsese la Vigo, a plecat fără de veste. Faptul acesta a produs adevĕrată sensație, deórece, după cum au fost scris diarele, în discursul sĕu din Southampton ministrul președinte engles *Balfour* declarase, că acéstă parte a flotei rusescĭ nu va puté părăsi Vigo, până când ancheta internațională nu-șĭ va fi încheiat lucrările.

Oficiul de esterne engles publică acum un comunicat în care se constată, că Balfour n'a făcut în discursul sĕu declarația amintită în sensul publicat în diare. Destul, că în urma scirei despre plecarea flotei rusescĭ din Vigo, s'a rĕspândit svonul, că flota englesă din Gibraltar s'a pus în stare de rĕsboiŭ, gata fiind a pleca în largul mării, ca sĕ țină calea flotei rusescĭ și s'o oprescă în mersul ei. Faimele despre aceste pregătirĭ se desmint însĕ, dicêndu-se, că mișcarea flotei englese nu e îndreptată în contra flotei rusescĭ.

Mai adaugem, că flota rusécă a primit ordin de la Petersburg sĕ nu împiedece, nicĭ sĕ molesteze comerciul internațional în drumul sĕu spre Extremul-Orient.

Ajutóre pentru incendiațĭ.

Pentru Românii nenorocițĭ prin incendiu din comunele Câmpenĭ, (Munții apusenĭ), Ostrovul-mare (Hunedóra), Sotelec (Solnoc-Dăbâca) și Mădăraș (Sătmar) — au mai întrat la Redacțiunea diarului nostru următórele sume:

Din **Cuciu** de la d-l Dănilă *Munteanu* notar *14 cor.*

Din **Botiz-Ușvarĕu** de la d-l Dănilă *Napoianu* paroch, pentru incendiații din Mădăraș *10 cor.*

La olaltă	*24 cor.*
Transport din Nr. dela 16 (29) Oct.	*1738 cor. 53 banĭ.*
Suma totală:	*1762 cor. 53 banĭ.*

Unificarea bisericilor în sf. Sinod al României.

Ședința de Lunĭ a sf. Sinod al României, a fost fórte interesantă.

Sf. Sinod a discutat o nouă scrisóre a Patriarchului Ioachim al III-a, scrisóre în care se cere avisul Sinodului român asupra *unificărei cu biserica ortodoxă a bisericei anglicane și a bisericei catolicilor vechĭ*, — precum și asupra *unificărei calendarului*.

Cestiunea unificărei bisericilor anglicană și catolică veche cu biserica ortodoxă nu este o cestiune nouă. Incă din anul 1874 séu 1875 s'a convocat o comisiune care sĕ ducă la bun sfârșit acest desiderat, comisiune din care a făcut parte și rĕposatul episcop Melhisedec, dér desbaterile comisiunei n'au dus la nicĭ un sfârșit.

Anglicanii și catolicii vechĭ țin ca sĕ se unéscă cu biserica ortodoxă, cu tóte că luteranii și calvinii vor sĕ-i atragă spre ei; ei țin sĕ se unéscă cu ortodoxii, pentru-că biserica lor se apropie de biserica ortodoxă mai mult decât luteranii séu calvinii.

In timpul din urmă, anglicanii și catolicii vechĭ au cerut din nou Patriarchului, ca șef al ortodoxismului, se ridice cestiunea unificărei bisericilor.

In ședința de Lunĭ a Sinodului s'a discutat scrisórea Patriarchului, prin care rĕspunde la scrisórea sf. Sinod, adresată Patriarchului primăvara trecută și în care sf. Sinod dicea, că *nu se opune unirei, însĕ nu cedéză absolut nimic nicĭ din ritualul nicĭ din dogmele bisericei ortodoxe din România.*

In acea scrisóre, Patriarchul confirmă primirea rĕspunsului sf. Sinod, îĭ mulțumesce pentru graba ce a pus de a trimite acest rĕspuns și adaugă, că ar fi bine sĕ se delege de către fie-care sinod câte o persónă, pentru a se face un fel de consiliu, care sĕ delibereze asupra cestiunilor, carĭ provócă neînțelegerĭ între bisericĭ pentru unificarea lor.

Sinodul a decis, ca la acéstă scrisóre *sĕ nu se rĕspundă.*

De aceeașĭ părere a fost și prim-ministrul Sturdza, care luând cuvêntul a arătat, că nu este acuma timpul pentru a se resolvi asemenea cestiunĭ, și că, pentru resolvirea lor, ar trebui sĕ se céră și avisul guvernelor țĕrilor în carĭ se profeséză religiile anglicană și catolică veche; de aceea este mai bine, ca sĕ nu se rĕspundă nimic scrisórei trimisă de Patriarch.

Rĕsboiul ruso-japones.

După scirile mai nouĕ, pe câmpul de rĕsboiŭ din Manciuria s'a început de câte-va dile o viuă mișcare. In diua de 31 Octomvrie a fost o viuă canonadă pe întreg frontul, care pare a fi începutul luptelor marĭ. Avangardele inimice s'au și ciocnit în mai multe puncte.

Diarul rus *„Brsevija Vjedomosti“* primesce din *Mukden* scirea, că la 31 Octomvrie, *Japonesii au întreținut întréga di un violent foc din tunurĭ*, fără însĕ a dobîndi un resultat mai de sémă. Ei au atacat la mai multe puncte posițiunile rusescĭ, *au fost respinșĭ însĕ cu marĭ pierderĭ*. Mai mult noroc au avut Japonesii într'un atac îndreptat contra unei coline. Șése compănii rusescĭ luptau contra a douĕ regimente japonese. Atacul a fost deschis printr'un foc din tunurĭ. *Compăniile rusescĭ și au pierdut jumĕtate din feciorĭ*, cu tóte acestea *și au susținut posițiunile și au respins pe Japonesĭ.*

„Köln. Ztg.“ anunță din Mukden, că Japonesii au primit în timpul din urmă trupe nouĕ în numĕr de cel puțin 50,000. In urma acestei întărirĭ de trupe, probabil, că Kuropatkin se va mărgini érăși la defensivă, décă nu va primi curênd trupe próspete. Acésta o confirmă și diarul *„Rus“*.

De altă parte se anunță, că luĭ *Kuropatkin* i-a sosit un însemnat ajutor. Cea mai mare parte din armata rusécă de la Vladivostok a sosit în Manciuria dimpreună cu generalul *Linevicĭ*.

Despre *sórtea Port-Arthurului* nu se scie nimic positiv. Japonesii susțin, că în dilele din urmă au dobîndit succese însemnate și că tot mai mult se apropie de inima cetății. Ei nădăjduesc, că în cele din urmă eroicul apĕrător al cetății, generalul *Stössel*, se va resgândi și că nu-și va jertfi până la unul ómenii sĕi, — adecă se va preda.

De la Românii din America.

Cleveland, Ohio, 12 Oct. 1904.

Stim. D le Redactor! Subscrisul îmĭ permit a Vĕ ruga respectuos ca sĕ binevoițĭ a face loc în prețuitul D-vóstră organ, următórelor scirĭ din America:

Printre Românii emigrațĭ în Statele-unite ale Americei de nord se observă de un timp încóce o mișcare, pe care îmĭ țin de datorință a-o aduce și la cunoscința fraților de la vatră.

Cel ce scriu acestea, nu sunt de mult timp în America, dér am avut ocasiunea a cutriera multe localitățĭ locuite de Românĭ, ba așĭ puté dice, că m'am învêrtit mai mult în localitățile, unde Românii se găsesc în numĕr considerabil.

Am căutat sĕ mĕ interesez de aprópe de situațiunea lor de aici și m'am bucurat, vĕdêndu-i întrupațĭ în societățĭ, și ajutându-se în casurĭ de suferințe.

Nu am scăpat nicĭ o ocasie de a fi present la adunările, respective ședințele diferitelor societățĭ, unde am căutat sĕ mĕ conving de felul lor de organisare.

Nu voiŭ arăta mersul și progresele diferitelor societățĭ, mĕ mărginesc a spune că stau pe base solide și că din când în când aranjază petrecerĭ cu scopul măririĭ fondului, și la carĭ luând parte nu numai că găsim câteva óre de veselie, după atâta muncă grea, dér servim un scop nobil și care e spre binele nostru comun.

Ceea-ce mĕ face sĕ scriu acestea, e de o însemnătate mult mai mare și sunt sigur, că ajungênd la urechile Românilor din patrie, nu le va procura de cât plăcere și în același timp se vor simți mândri de avêntul luat de frații lor emigrațĭ.

Am dis, că Românismul se manifestă mai mult ca orĭ când, și décă mĕ vețĭ întreba că în ce fel, vĕ voiŭ spune că *Românii din America voesc sĕ aibă o biserică*, și anume ridicarea ei e proiectată pentru o localitate, unde numĕrul Românilor e în preponderanță, anume orașul Cleveland din statul Ohio.

„Clubul Român“ din orașul Cleveland, care și de altfel s'a format cu scopul de a lucra pentru *ridicarea unei bisericĭ naționale române*, a convocat o adunare generală învitând, și pe Românii din alte orașe, carĭ s'au și grăbit a rĕspunde la apel prin participarea lor în numĕr considerabil, venind de prin Pittsburg, Youngstown etc.

Indată după acéstă consfătuire s'a organisat un comitet bisericesc și s'au pus basele unor statute în sensul cărora se lucréză deja cu mare sîrguință.

Aceste statute s'au strecurat deja prin sita bunei chibzuirĭ a participanților la ședințele ce au urmat după convocarea primă, — s'au discutat pe deplin și nu le mai lipsesce, de cât aprobarea de către autoritățile în drept.

(Logodna s'a publicat într'un numĕr de Duminecă al „Gazetei Transilvaniei“ din anul 1902 sub titlul „O logodnă la țară“.)

* *

Nunta la țară nu se face în altă di de cât Dumineca; rare orĭ sĕ întâmplă sĕ se facă câte odată și Joia și acésta se întâmplă atuncĭ, mai ales, când e aprópe sĕ se termine cășlegele. De obiceiŭ nunta, se face la trei săptămâni după logodnă. In acest timp mirele și miresa își pregătesc cele trebuitóre pentru nuntă; își caută nașĭ și tot în acest timp, mirele își scóte formalitățile cerute de lege, pentru-ca primarul în numele legii, sĕ pótă prounța căsătoria civilă. Fac marĭ pregătirĭ părinții, și dintr'o parte și dintr'alta, pentru nuntă, care ține trei dile; una la miresă și douĕ la mire.

Intru cât am fost la logodna luĭ Neculai a luĭ moș Vasile cu Elena a luĭ Răducau, a trebuit sĕ iau și nunta de la început și s'o scot la sfârșit.

Sâmbătă, asa cam pe la prândul cel mare, vĕd că intră pe ușă Ioan flăcăul cel mare a luĭ Alecu Popa, îmbrăcat în haine de sĕrbătóre; avênd la brâu o batistă mare de pânză albă, cusută frumos cu arniciu[1]) roș și negru și cu horbotică[2]) lată pe la marginĭ, legată de mirésă și în mână cu o sticlă cu vin alb, la gâtul căreia, era legat un smoc de busuioc.

— Bună diua! îmĭ dise.

— Bună, sĕ fie Ioane!... Hei, da ce, ai întrat în serviciu?...

— Apoi cam așa!... Ia cinstesce din sticla asta și poftim la nuntă.

— Da unde-i nunta?...

— Astădĭ luăm mireasa și de aceea alaiul cel mare e la dênsa; la mire are sĕ fie mâne și poimâne.

— Poftim la mire, ca împreună cu toții, sĕ mergem la miresă.

— Și cum vĕ numițĭ voi, ăștia care chemațĭ la nuntă.

— Apoi cum sĕ ne numim? „Vornicicei“. Sărut mâna, d-le și rĕmâi sănĕtos.

— Mergĭ sănĕtos Ioane. Am sĕ viu și eu.

Nu trecu mult și iacă și Manolache Tacu, nunul cel mare, împreună cu un alt vornicel; avênd fie-care câte o sticlă cu vin.

— Bună diua d-le.

— Mulțumesc domnule Manolache!...

— Ia ia de colea și di noroc, că doră sunt nun mare.

— Noroc sĕ dea Dumnedeu, domnule Manolache. Sĕ trăeștĭ anĭ mulțĭ și fericițĭ. Cum ai ajuns sĕ cununĭ, sĕ ajungĭ cu sănĕtate sĕ și botezĭ. Traiŭ bun tinerilor!...

— Vĕ mulțumesc; sĕ dea Dumnedeu.

Ședusem la masă și cum mâncasem nisce varză fértă cu carne de porc și puțin ardeiată, mai că nu-mĭ mai venia sĕ las sticla de la gură.

— Cred că ai sĕ ne însoțescĭ d-le, la luatul miresei.

— Cum nu!... merg!...

— Atuncĭ sĕ ne vedem sănătoșĭ; mĕ duc și pe la Ioan Răuță, sĕ-l poftesc și pe dênsul.

— Se ne vedem cu bine d-le Manolache; mergĭ sănĕtos.

Era fudul și călca mândru răzășoiu și se cunoscea pe fața că-i cu inima plină; căcĭ cum fusese tómna îmbelșugată, își umplură chimirul de parale.

M'am îmbrăcat mai binișor; m'am mai dichisit cum se dice și m'am dus la mire. Ce sĕ vedĭ?... Ograda gemea de lume. Se adunase de prin amêndouĕ mahalale. Douĕ carĕ cu câte patru boi, pline cu fete marĭ, erau pregătite pentru adus zestrea. Un șirag de trăsurĭ de te speriai, fi nd în frunte a nunului. Inaintea trăsurilor peste trei-decĭ de călărețĭ, în mijlocul cărora era mirele, avênd la drépta câte un vornicel. Mirele era îmbrăcat cu contoman de șăiac[3]) blănit cu pelcele de miei negri, care fiind descheiat la piept sĕ vedea cămașa de borangic galben, cusută cu arniciu roș și negru și ilicul[4]) de postav roș cadrilat cu șireturĭ negri, cu pantalonĭ de satin negru cu lustru de par'că erau de mătasă, în picióre cu ciobote, cu căîcâiele înalte și cu 22 de crețĭ, er în cap cu căciulă négră de astrahan, crĕță cum-i macul.

In mâna dréptă ținea biciul de mire, pe care îl avea de la moș Vasile, tatăl sĕu, de pe când a fost și el mire.

[1]) fitău.
[2]) cipcă.

[3]) șăiac = pănură négră țesută în casă, séu la mănăstire. Din acéstă pănură se fac și rassele călugărescĭ.
[4]) un fel de laibăr.

E interesant, că conform statutelor, preotului ce vom alege, îi este strict interdis de a primi vre-un salar de la statul ungar, apoi trebue sĕ fie un om absolut, de bună conduită, şi mai presus de tóte trebue sĕ fie un bun şi harnic luptător Român.

La una din adunările generale s'au şi făcut deja donaţiunĭ în sumă de aprópe 500 dolarĭ.

Inceputul e fórte bun şi nu putem de cât sĕ ne aşteptăm la resultate pe deplin satisfăcĕtóre.

Intr'adevĕr, că scopul pe cât e de greu de realisat, pe atât este însĕ de măreţ, şi sperăm, că Dumnedeul atotputernic ne va ajuta, ca sĕ ne vedem cât mai curênd visul în fapt, — ceea ce ne va fi spre fala Românilor americanĭ şi mândria némului românesc.

Dómne! că în mare miserie ne găsim Românii de aicĭ, lipsiţĭ de preoţĭ, lipsiţĭ de orĭ-ce simţ religios, suntem în stare a ne sĕlbătăci cu timpul şi a uita şi de Dumnedeu, décă acéstă stare ar mai continua.

Am remarcat póte chiar la mulţĭ creştini de-ai noştri o schimbare cu totul în ce privesce sentimentul religios moral; altfel cred ar fi fost aceştia acasă, şi tocmai contrarul ni-l înfăţişéză acum.

Tóte aceste provin de acolo, că fiind de 5—6, sĕu póte 10 ani în America ér de aceştia sunt cei mai mulţĭ, el nu a mai avut ocasia a asista la un serviciu divin, şi unde ascultând, sĕ pótă a se ruga şi el; nu s'a mai spovedit, nu s'a mai cuminecat, conform regulelor nóstre religióse, şi nu trebue sĕ ne mirăm décă după vre-o dece anĭ de şedere în strĕinătate, în complecta uitare de sine, cum dic, sĕ nu ne mirăm, décă reîntors în patrie va face acelaşĭ lucru, sub cuvênt, că în strĕinătate a stat atâta timp, unde nu a avut biserică nu a avut preot şi totuşĭ şĭ-a făcut interesele, prin urmare la ce i-ar servi acestea acasă când e mai puţin espus primejdiilor, de cât aicĭ, unde viéţa celor mai mulţĭ nu e sigură, caracterul lucrărilor fiind din cele mai periculóse.

Mĕ mir, că consistórele nóstre nu s'au gândit la situaţiunea credincioşilor lor emigraţĭ în America, sciind că numĕrul acestora e considerabil.

Ar fi putut fórte bine sĕ ne trimită, décă nu mai mulţĭ cel puţin un preot de ocamdată, care sĕ ne îngrijéscă sufletesce şi moralicesce.

Nu trebuia de cât sĕ ia informaţiunĭ despre celelalte naţionalităţĭ, carĭ se găsesc aicia şi ar fi aflat de sigur esemplu de urmat ér preotul venit în mijlocul nostru ar fi realisat frumóse róde ale muncei sale.

Dér e de prisos sĕ mai facem aceste observărĭ, fiind de altfel şi prea târdiĭ, de óre-ce după cum am arătat, noi ne-am îngrijit înşi-ne de a ne lega ranele şi a ne ameliora durerile.

Am aflat mijlocul de a ne scóte din întunerecul în care am zăcut până acum: étă-ne pe cale de a ne ridica biserică, unde sĕ putem, în calitate de creştinĭ, a ne îndrepta ruga cătră atotputernicul implorând binecuvêntarea sa asupra nóstră ca popor creştin şi ca naţiune română.

Dér las descrierea folóselor ce putem obţine având biserică, fiind-că acestea le cunósce orĭ-ce creştin.

Afară de aceea cetitorul îmĭ va permite sĕ termin de data acésta, căcĭ sunt abia sosit din fabrică şi sunt mult obosit; promit însĕ şi îmĭ reserv datorinţa de a mai reveni ţinênd, pe fraţiĭ noştri de acasă în curent cu mişcările nóstre de aicĭ.

*

Totuşĭ de încheiere mai transmit încă şi acea scire, că *Românii din America subscriu tocmai acum un protest în contra proiectului pentru reforma învĕţĕmêntului în scólele poporale, al ministrului Berzeviczi, şi il vor înainta la locurile competente.*

Dorinţa generală a Românilor din America este, ca fraţiĭ noştri de la vatră sĕ ducă înainte lupta pentru limbă şi naţionalitate, sĕ lupte împotriva acestei lovĭturĭ îndreptată contra şcólelor, bisericilor şi limbei nóstre românescĭ.

Un membru din „Clubul Român“, Cleveland.

Cuvênt funebru

rostit la sicriul lui *Nicolae de Şuştai*, de profesorul A. Bârseanu.

Braşov, 16 Oct. v. 1904.

Jalnicĭ asistenţĭ!

Ne-am adunat cu toţiĭ aicĭ, în acest sfânt locaş, ca sĕ ne împlinim o durerósă datorie. Ne-am adunat, ca sĕ ne luăm rĕmas bun pentru tot-déuna de la un membru ales al societăţiĭ nóstre, de la neuitatul *Neculae de Şuştai.*

Cine a fost Nicolae de Şuştai?.... Puţini dintre cei de faţă vor fi în stare sĕ dea un rĕspuns potrivit la acéstă întrebare, de óre-ce puţini l'au cunoscut. Mulţĭ însĕ îşĭ vor fi aducênd aminte de un simpatic bĕtrân, purtat pe un jeţ cu róte pe promenădile din jurul oraşului nostru şi'l vor fi vĕdut oprindu-se din loc în loc şi stând de vorbă cu cunoscuţĭ de ai sĕi: românĭ şi străini.

Privirea lui era blândă, faţa lui inteligentă era de obiceiŭ veselă şi adese-orĭ câte o observare glumétă se strecura din buzele sale. Dar omul acesta, care părea mulţămit cu sórtea sa, era un adevĕrat martir. De aprópe un sfert de veac o bólă nemilósă îl ţintuise de jeţul sĕu; un singur pas nu putea face fără ajutor străin, încât în adevĕr era de compătimit. Naturelul sĕu vioiŭ l'ar fi mânat în societatea, al cărei membru preţuit fusese odinióră, dar puterile îĭ lipsiau. Un adevĕrat Prometeu încătuşat de stânca grozavă a suferinţei!... Faţa lui veselă ascundea un suflet sguduit de durerĭ cumplite, în tocmai cum adese-orĭ sub luciul liniştit al mării se ascund abisurile cele mai îngrozitóre.

Cine ar puté lua în nume de rĕu unui asemenea nefericit, omenesce judecând, că a căutat sĕ se libereze cu un moment mai curênd din lanţurile grozave, în care se afla încătuşat de atâta vreme?... Câţĭ dintre noi ar fi mai avut acea estremă resignaţiune creştinéscă, de a mai iubi o viéţă aşa de chinuită!... Câţĭ dintre noi ar fi mai putut rĕmâné stăpâni pe judecata lor în asemenea împrejurărĭ?...

Nu, noi ómenii nu'l putem condamna pe rĕposatul Şuştai, că a căutat a arunca de la sine un dar, cere-i era numai o povară, — cea mai cumplită dintre tóte poverile, — ci'l putem numai compătimi şi ne putem ruga pentru el.

Şi compătimirea nóstră faţă cu sórtea cumplită a reposatului Şuştai, durerea nóstră pentru perderea lui trebue sĕ fie cu atâta mai mari, cu cât dânsul în tótă viaţa sa a căutat sĕ fie un membru folositor al societăţiĭ omenescĭ în genere şi al poporului, din care făcea parte, în deosebĭ. Şi ca sĕ dovedesc, că în adevĕr a fost astfel, îmĭ voiŭ lua voie a releva momentele de căpetenie din acéstă viaţă încheiătă într'un mod aşa de dureros.

Născut în 21 Octomvrie a. 1835 aicĭ în Braşov din părinţiĭ Mihail de Şuştai, advocat, şi soţia sa Ana născută Mavrodin Hagi-Sivu, Nicolae de Şuştai şĭ-a făcut studiile secundare la gimnasiul romano-catolic din loc şi la cel de Stat din Sibiiu şi apoi, voind sĕ îmbrăţişeze cariera juridică, a cercetat timp de trei ani Academia de drept din Sibiiu. După terminarea studiilor juridice a îmbrăţişat cariera de judecător, trecênd prin diferite trepte ale magistraturei, până când în cele din urmă ajunse preşedinte de tribunal.

Astfel imediat după terminarea studiilor academice îl vedem practicant şi ascultant la tribunalul din Braşov şi apoi aplicat la pretura c. r. din Şercaia. In 1861 el este asesor la judecătoria districtuală din Făgăraş, în anul următor asesor comitatens în Gherla şi apoi jude singular în Hida, în care funcţiune rĕmâne până la anul 1866, când este mutat érăşĭ la Gherla. In 1867 el este ales fiscal la judecătoria din Făgăraş; în anul următor, „ca sĕ'şĭ asigure viitorul pentru orĭ-şi-ce eventualitate“ în acele timpurĭ de schimbărĭ politice continue, face censura de advocat, şi apoi e ales de preşedinte al judecătoriei din Făgăraş. In acéstă calitate rĕmase timp de trei ani, până când în anul 1871 fù numit preşedinte regesc la tribunalul din Sighişóra, post pe care'l ocupă până în Iunie 1876, când desfiinţându-se acest tribunal, N. de Şuştai fu pus în pensiune.

Şi în tóte aceste posturĭ, pe care le ocupă în diferite localităţĭ timp de 17 ani, Şuştai îşĭ căştigă iubirea tuturor prin activitatea sa, prin onestitate şi nu mai puţin prin natura sa totdéuna veselă.

Pe când se afla ca fiscal la judecătoria din Făgăraş, Şuştai se căsători cu Maria, fiica cea mai mare a fostului consiliar regesc ministerial Ioan cavaler de Aldulean, unul dintre cei mai distinşĭ bărbaţĭ ai noştri din generaţia de la 1850—1870. Acéstă fericită căsnicie ţinù până în Septemvrie 1881, când mórtea nemilósă despărţi pe cei doi soţĭ unul de altul.

După mórtea soţiei sale, eveniment, pe care Şuştai în însemnările sale autobiografice îl numesce „lovitura cea mai crunta a sorţiĭ“, dânsul părăsi Elisabetopolea, unde se aşedase ca advocat, după ce fusese pensionat, şi se întórse érăşĭ la Braşov, oraşul, unde se născuse şi unde copilărise.

Dar aicĭ îl aştepta o viaţă din cele mai amărîte.

Bóla neuralgică, care se pronunţase încă de mai 'nainte, se agravă din ce în ce, până când bietul Şuştai ajunse cu totul paralisat, în tocmai ca acel prinţ nenorocit din 1001 de nopţĭ, care de la brâu în jos se prefăcuse în stană de pétră.

Dar spiritul, scânteia dumnedeéscă, încă nu se stinsese din acest trup chinuit, ci din potrivă ardea mai departe, aprópe tot cu vioiciunea de mai 'nainte.

Deşi înlănţuit de scaunul sĕu, Şuştai urmăria mai departe cu interes cele ce se petreceau în jurul sĕu şi mai cu sémă se interesa de progresul societăţiĭ române din oraşul, în care se aşedase din nou. Orĭ şi ce pas înainte al acestei societăţĭ îl înveselia, orĭ-şi-ce perdere, orĭ-şi-ce neînţelegere îl umpleau de grijĭ. Dér nu numai în mod platonic îşĭ arăta mult regretatul rĕposat afecţiunea faţă de conaţionalii sĕi din Braşov, ci adese-orĭ a dat dovedĭ pipăite de acéstă afecţiune. Deşi în starea, în care se afla, el nu putea lua parte la lucrările diferitelor nóstre Reuniuni, era membru la mai multe din ele. Nu era colectă, la care sĕ nu fi contribuit şi el, aşa încât colectanţiĭ sĕu colectantele sciau de mai 'nainte, că de la Şuştai nu vor eşi cu mâna gólă.

Dar interesul cel mai mare îl arăta rĕposatul în prima linie faţă de comóra nóstră cea mai scumpă, *faţă de şcólele nóstre.* Când are adunate câte-va cărţĭ, carĭ îĭ serviseră ca mângăere şi distracţie în viaţa sa grozav de monotonă, el le trimete la biblioteca gimnasiului; când află câte un ban vechiŭ sĕu alt obiect rar, el le trimete pe séma colecţiunilor şcólelor nóstre medii.

Vederile rĕposatului Şuştai însĕ eşiau şi afară din cercul oraşului sĕu natal. El urmăria cu luare aminte întreg mersul poporului nostru şi unde putea, contribuia şi dânsul cu sfatul şi cu obolul sĕu.

Până când era sănĕtos, a luat parte la mai multe întrunirĭ de interes obştesc

---

In urma călăreţilor, trăsurilor şi carĕlor, erau cei care mergeau pe jos şi un taraf de 12 lăutarĭ, cu instrumente numai de alămurĭ, care te asurdiau. Când începeau care de care a chiui, a striga, a pocni din bice şi din pistóle, nu se mai audia nicĭ în cer nicĭ în pământ. Sĕ cunoştea că-i nuntă de răzăşĭ chiaburĭ.[5]

Deşi era vreme de iérnă, însĕ fiind pe la amiadĭ, sórele muiase puterea frigului şi cum nu bătea vêntul, timpul era fórte frumos.

— Au parte de vreme, audiai pe care mai de care; are sĕ le fie traiul bun.

Când se întêmplă sĕ fie vremea urîtă, mirii, părinţii, rudele şi pretinii sunt cu inima întristată; au credinţa că tinerii n'au noroc şi că au sĕ ducă o viaţă şi un traiŭ uricios ca şi vremea.

M'am suit în trăsura nunului. Un vornicel trase cu pistolul. Acesta fù semnalul de plecare; lăutarii au şi început sĕ cânte marşul.

Plecă întâiŭ mirele, după dânsul doi flăcăi câte cu o sticlă de vin în mână numiţĭ „Conocaşĭ“ şi apoi norodul celălalt.

Nu se audia decât:

— Hi!... de!... pooc!... hu, hu! hu!:.. i hi-hi!... he!... de!... hi!... hi, hi!...

Când te uitai în urmă, par'că vedeai o mare de capete.

Sĕ fie mirésa cât de aprópe, trăsurile, carĕle, călăreţii şi conocaşii nu pot lipsi; aşa e obiceiul. Ajungênd cu toţiĭ aprópe de casa miresei, ne-am oprit în drum. Cei doi conocaşĭ s'au dus înainte la mirésă. Răducan Olaru, tatăl miresei, le eşi întru întêmpinare. Unul dintre conocaşĭ, care era mai bun de gură, dând lui Răducan sticla cu vin în mână începù tare:

Bună diminéţa cinstiţĭ socri marĭ!...
— Mulţămim d-vóstră, băeţĭ militarĭ;
Dar ce umblaţĭ, ce căutaţĭ?...
— Ce umblăm, ce căutăm,
La nimenĭ n'avem sémă sĕ dăm.
Multe mărĭ am trecut, multe ţĕrĭ am [batut,
Şi oraşe şi sate am colindat
Şi nimenea sémă nu ne-a luat,
Dar, fiind-că ne întrebaţĭ,
Sĕ ne lăsaţĭ,
Ca încetul, cu încetul
Sĕ ne dăm cuvêntul cu adevĕrul
Că de multe ce sunt şi dese,
Nu-le putem spune alese.

* * *

Tinĕrul nostru împĕrat
De diminéţă s'a sculat
Faţă albă ş'au spălat
Chica négră au pieptănat
Cu strae noi s'au îmbrăcat,
Murgul sĕu a încălecat
Cu trîmbiţa au cântat
Mare óste au adunat,
Două sute de grănicerĭ,
O sută feciorĭ de boerĭ
Din cei mai marĭ
Nepoţĭ de Ghinărarĭ,
Şi pe la rĕsărit de sóre
A plecat la vênătóre.
Şi a vênat ţara de sus
Despre apus,
Până juganii ne-au stătut
Şi potcóvele le-au perdut.
Atuncĭ ne lăsarăm mai jos
Pe un deal frumos
Şi alergarăm
De vênarăm
Munţii cu bradĭ
Şi cu fagĭ
Cerul cu stele

[5]) bocotanĭ.

românesc. Astfel în anul 1863 a luat parte ca deputat la conferenţa naţională politică, ţinută în Sibiiu sub conducerea Archiereilor Andreiu Baron de Şaguna şi Alexandru Şuluţ; în anul 1880 a fost ales ca deputat din cercul Cohalmului la congresul naţional bisericesc şi în 1881 a şi luat parte activă la acest congres. Ca membru ordinar al „Asociaţiunei pentru literatura română şi cultura poporului român“ Şuştai s'a înscris încă din anul 1867 şi pot sĕ afirm, că dânsul era acela, care'şi achita mai regulat taxa de membru în întreg despărţĕmêntul.

Dér inima de aur a rĕposatului Şuştai se vede cu deosebire din testamentul lui, făcut încă în 1 Maiŭ 1900. In acest testament el închină rôdele muncii sale, economiile sale dintr'o viaţă din cele mai cumpĕtate binelui obştesc, naţiunei sale şi bisericei sale mult iubite. El numesce ca erede universal al sĕu Biserica Sf. Adormirĭ din Cetate şi destinéză partea cea mai mare din agonisinţa sa destul de frumósă pentru crearea de stipendii pe séma elevilor şi elevelor lipsiţĭ, dér silitorĭ şi cu purtărĭ bune. Afară de aceea, pe lângă rudeniile sale, nicĭ una din Societăţile nóstre nu e dată uitării. „Asociaţiunea p. lit. rom. şi cult. pop. rom“, „Reuniunea fem. române“, „Asociaţiunea p. sprijinirea învĕţăceilor şi sodalilor români meseriaşĭ“, „Fondul p. ajutorarea studenţilor săracĭ şi bolnavĭ“ de la şcólele nóstre, „Reuniunea română de gimnastică şi de cântărĭ“, „Reuniunea fem. rom. din Braşov şi Săcele pentru ajutorarea vĕduvelor sărace“, — la tóte s'a cugetat, pe tóte le-a îmbrăţişat în inima sa nobilă.

Astfel de bărbat a fost Nicolae de Şuştai şi astfel cu drept cuvênt dăspărţirea de dânsul ne este grea tuturor, şi toţĭ, cred, cu inimă curată vom compătimi trista lui ursită.

Bunul Dumnedeu sĕ-i dea iertare şi sĕ'l odihnéscă cu cei dreptĭ şi buni în sfânta sa împĕrăţie!

SCIRILE DILEI.

— 21 Octomvrie v.

Costumul naţional la esposiţia agrară română. Duminecă viitóre se vor face la esposiţia agrară din Bucuresci două frumóse concursurĭ, organisate de societatea agrară. Primul concurs va fi pentru cele mai frumóse *costume naţionale românescĭ*, ér cel de al doilea pentru esecutarea diferitelor *danţurĭ naţionale*. Prefecţii de judeţe au fost rugaţĭ sĕ trimită la esposiţie câte un bărbat şi câte o femee din judeţele lor, îmbrăcaţĭ în portul din localitatea lor respectivă. — La concursul de lăutarĭ, ţinut Duminecă trecută, a obţinut medalia de aur taraful luĭ Niţulescu.

D-l medic colonel Dr. I. Popp plécă astădĭ séu mâne dimpreună cu familia la Sibiiu, unde — cum scim — va fi de aci încolo domiciliul d-sale, după retragerea în pensiune. In ajunul despărţirii sale din mijlocul nostru, s'a întrunit erĭ séra un număr considerabil de familii din societatea nóstră română la un supeu prietinesc de adio în restaurantul de la „Gewerbeverein“, la care d-l Dr. Popp cu soţia au fost întîmpinaţĭ cu multă simpatie şi cu cele mai călduróse dovedĭ de amiciţie din partea numĕroşilor prietinĭ de aicĭ, carĭ regretă atât de mult îndepărtarea sa din oraşul nostru.

Fanfara gimnasiului român din Braşov. In urma unui conclus luat în anul trecut şcolar, s'a înfiinţat cu începutul acestui an la şcólele medii gr. or. rom. din Braşov o fanfară (musică instrumentală), făcêndu-se comanda instrumentelor de alamă necesare pentru o fanfară completă (22 bucăţĭ) la una din cele mai renumite firme din Boemia. Instrumentele, din carĭ o parte au sosit deja, costă la olaltă aprópe 1000 cor., care sumă va fi acoperită parte din banii întraţĭ şi necheltuiţĭ cu ocasiunea escursiunei şcolare-scientifice din vara trecută la Constanţa, parte din fondul disponibil al societăţii de lectură a studenţilor gimnasialĭ. Alaltăerĭ s'au început deja órele de instrucţie sub conducerea unui membru al musicei orăşenescĭ din loc.

Dorim studenţilor noştri mult spor şi succes în munca lor laudabilă pentru înfiinţarea acestei fanfare, care va procura în viitor nu numai lor, ci şi prietinilor şcólelor nóstre centrale şi în genere publicului românesc multe momente plăcute.

Liturghie românéscă în Fiume. Ni-se scrie din *Fiume*: In 27 Oct. st. n. fiind în serviciu în „Punto franco“, adecă la linia de frontieră, ce desparte oraşul Fiume de Port, vĕd trecênd un preot, care mĕ salută şi trece afară din Porto franco; eu credui, că este un preot sêrbesc; îl agrăiesc pe românesce şi dênsul îmĭ rĕspunde tot pe românesce. L'am întrebat, că unde călĕtoresce? 'Mĭ povestesce că e trimis de Inalt Prea Sânţitul Archiepiscop şi Mitropolit Ioan Meţianu de a cerceta şi a mângâia pe dreptcredincioşii creştinĭ, carĭ se află peste Ocean (America) îmĭ arată documentele subscrise de însaşĭ Exelenţa Sa făcute în trei limbĭ, română, maghiară şi germană. Domnul preot Zaharia *Oprea* a fost la mine acasă în casarma di Finanza, am prândit la olaltă; i-am spus că astădĭ este Preacuviósa Paraschiva şi este sĕrbătóre gr. or. şi îi mai spun, că în Fiume se află şi o biserică gr. or. sêrbéscă; după prând la 3 şi jum. óre ne-am presentat la domnul protopresbiter Sâva Cassanovich, ca domnului preot sĕ-i permită ca Vinerĭ diminéţa de la 7 óre sĕ servéscă liturghia şi sânţirea apei, ca pe creştinii cei veniţĭ cu dênsul în numĕr de vre-o 200 Românĭ, sĕ-i binecuvinteze în credinţa Domnului nostru Isus Christos. Cu actele făcute de Exelenţa Sa s'a legitimat, că dênsul este preot gr. or. român şi d-l protopop Cassanovich i-a dat voie ca Vinerĭ în 28 Oct, st n. sĕ ţină serviciul divin în limba română. Acest serviciŭ a durat de la $7\frac{1}{2}$—$9\frac{1}{2}$ óre; a asistat public destul de frumos; a fost present şi d-l protopop. Cred că acest serviciu divin a fost pentru prima-dată în Fiume ce s'a ţinut în limba română. Am mulţumit fórte frumos d-lui protopop de concesiunea dată. Cu d-l preot Oprea am fost şi în cimiterul comun, care pot dice că este cel mai frumos din Ungaria. Sâmbătă d-sa a plecat către America. *Alexe Boieriu* funcţionar de finanţă.

Inmormêntarea lui N. de Şuştai s'a făcut Duminecă la órele $10\frac{1}{2}$ în Zêrneştĭ, după dorinţa rĕposatului, ca sĕ fie aşedat pentru vecĭnica odihnă lângă soţia sa. Corpul regregatului preşedinte de tribunal a fost transportat încă de Sâmbătă de la spitalul civil din Braşov la capela din Gróverĭ cu musică şi în asistenţa elevilor de la şcólele secundare române şi a corpului didactic. Părintele protopop *Baiulescu* a sĕvîrşit aicĭ prohodul, ér d-l profesor Andreiŭ *Bârseanu* a rostit un discurs, pe care îl publicăm în numĕrul de adĭ. De aicĭ s'a transportat apoi Dumineca la Zĕrneşti. Rĕpausatul a lăsat întréga sa avere (vr'o 50—60,000 cor.) bisericei sf. Adormirĭ din Cetate, cu scop de a se da burse la elevii săracĭ şi sîrguincioşĭ.

Maghiarisărĭ de nume. In lista cea mai nouă, ce se publică în foile unguresci despre cei ce şi-au schimbat numele părinţilor cu nume maghiar între mai mulţĭ Rosenfeldi, Kohni şi Immerblumi vedem şi pe următorii nenerociţĭ: Vidor *Popa* (Bucur séu Ilarie Popa) locuitor în Deeş şi-a schimbat numele în *Pap*, ér Nicolae *Impĕrat* din Hunedóra şi-a schimbat numele în *Császár*.

Sfinţire de biserică. Comitetul parochial gr. or. din *Cunţa*, (tractul Mercurea) invită la sfinţirea bisericei nou edificate, care se va celebra Marţĭ în 26 Oct. st. v. (8 Nov. st. n., sfîntu Dumitru).

Programa: 1) Marţĭ diminéţa la órele 8 actul sfinţirei şi liturgia solemna. 2) La 1 óră p. m. banchet, converta 3 cor. 3) La 3 óre p. m. adunarea despărţĕmântului „Mercurea“ al Asociaţiunei. 4) Séra la 7 óre concert. Preţul întrării de persónă cor. 1.20. Pentru buna reuşită a acestei sĕrbărĭ îşĭ va da concursul un cor compus din 15 teologĭ din seminariul Andreian din Sibiiu sub conducerea d lui prof. de mus. T. Popovicĭ; care cor va cânta în biserică în decursul liturgiei, ér séra va debuta cu următorul program:

1. Flechtenmacher T. Popovicĭ: Dorul înstrăinatului. 2. G. Dima: Hai în horă. 3. *** Solo de flaut (Victor Mureşan). 4. T. Popovicĭ: a) Cucule pénă galbenă, b) Tórce leleo. 5. I. Vidu: a) Creanga ruptă. D. G. Kiriac: b) Morarul. 6. Declamaţiune (Titu Moraru). 7. I. Vidu: Din şădetóre. 8. Flechtenmacher-Dima: Vivandiera. După concert danţ. Invitărĭ speciale nu se fac. *Cunţa*, 15/28 Octomvrie 1904. — Comitetul aranjator.

Doi copii carbonisaţĭ. Se anunţă din Iaşi, că femeea Maranda Lambru împreună cu trei copii ai sĕi aflându-se pe câmpul com. Păuşescĭ spre a culege porumb, a făcut o colibă de cocenĭ care sĕ-i serve de locuinţă. Séra după-ce s'a culcat pe la miedul nopţii copila a fost cuprinsă de flacărĭ de tóte părţile şi copiii Tóder, în vêrstă de 8 şi Elena de 5 anĭ, carĭ se aflau înăuntru, au murit asfixiaţĭ. O altă copilă, anume Profira a fost numai rănită. Mama lor sărindu-le în ajutor a fost cuprinsă şi ea de flacărĭ. In agonie femeia a fost transportată împreună cu copila Profira la spital.

Din ţéra libertăţii şi egalităţii. Din sbuciumările prin carĭ trece Franţa, ies mereu la ivélă fel de fel de lucrurĭ, pe carĭ, décă n'ar fi dovedite cu acte, n'ai crede că sunt adevĕrate. O prigónă crâncenă s'a pornit acolo împotriva tuturor acelor ofiţerĭ, carĭ îşĭ practică religiunea ca creştinĭ, ducêndu-se la biserică şi dând copiilor lor crescere religiósă. Gaston Calmette, directorul marelui diar din Paris „Figaro“, a descoperit acte din dosarele secrete ale ministeriului de rĕsboiŭ, în carĭ se află denunţărĭ de ale secretarului marelui Orient al francmasonilor, Vedecard, asupra ofiţerilor bănuiţĭ, că sunt bunĭ creştinĭ. Citâm câte-va esemple: Despre căpitanul *Quenard* de la bat. 16 de vînătorĭ din oraşul Lille se dice: „Este însurat cu fiica celui mai încăpăţinat reacţionar din oraş. De sigur este şi el calotin“ (adecă ţine cu popii). In urma acestui denunţ numitul căpitan de 12 anĭ înzadar aştéptă sĕ avanseze la gradul de maior. Despre colonelul *Muiron* se dice: „Toţĭ copiii şi-i-a dat la şcolĭ religióse. El însuşĭ nu lipsesce nicĭ-odată de la liturghie“. — Colonelul a fost şters de pe lista de avansament şi trecut la pensie. — Despre colonelul *Marmet*, comandantul reg. 100 de inf. din Narbonne se dice: „Om de o evlavie exagerată. Se cuminecă în fie-care Duminecă. Ofiţerii, ca sĕ-i facă pe voie, se duc şi ei la biserică. Cu politica nu se ocupă, semn, că e înţelept şi nu vré sĕ-şĭ facă duşmanĭ, carĭ sĕ-i strice la avansare“. Colonelul Marmet a fost şters de pe lista de avansare. Asemenea informaţii secrete sunt cu miile la ministeriu şi întîmplarea, că acum au fost unele descoperite şi publicate în „Figaro“, a provocat mare sensaţie şi probabil ministrul de rĕsboiŭ *André* îşĭ va da dimisia. Tot în aceste dosare se află şi informaţiunĭ favorabile despre unii ofiţerĭ ca d. e. despre maiorul Hollender din S. Servan: „Nimenĭ nu l'a vĕdut vr'odată la biserică. Este republican convins“. Hollender şi toţĭ cei descrişĭ ca dênsul au avansat trecênd pe dinaintea altor cameradĭ mult mai meritoşĭ...

Despăgubirile Ruşilor către pescarii englesĭ. Diarul „Daily Express“ primesce din Petersburg scirea, că Rusia este dispusă sĕ plătéscă două milióne şi jumĕtate de ruble, ca despăgubire pescarilor de la Hull.

Condamnarea unei aventuriere. Tribunalul din Leoben a condamnat la patru lunĭ închisóre pe d-na de Hervay pentru bigamie şi purtarea de nume fals. Acésta, dându-se drept baronésa Luetzow, divorţată, a reuşit sĕ facă pe căpitanul districtual Hervay sĕ o ia de nevastă, făcêndu-l sĕ crédă că este fiica naturală a marelui duce Vladimir şi că are o mare avere. După nuntă, bărbatul descoperi că nevasta lui este o aventurieră ordinară, măritată deja de patru orĭ, că a patra căsătorie era încă validă şi decĭ ea se făcuse vinovată de bigamie. Căpitanul Hervay s'a sinucis. Aventuriera e Evreică.

Intîmpinare. D-l preot gr. or. Nicolau *Aron* din Galaţĭ (lângă Făgăraş) despre care în articolul „Slăbiciune“ publicat în numĕrul trecut de Duminecă s'a afirmat, că a început sĕ publice în fiţuica din Făgăraş „Fogaras és Vidéke“ un studiu istoric „Din trecutul comunei Galaţĭ“, ne rógă sĕ dăm loc constatărei din partea d-sale, că prin acésta nicĭ prin gând nu i-a trecut sĕ dea sprijin moral numitei foi maghiare, ci publică acel „studiu istoric“ numai, ca „sĕ cunóscă şi strĕinii trecutul

---

Câmpul cu florile
Dealul cu podgoriile.
Valcelele
Cu viorelele
Şi stelele
Cu fetele.

* * *

Când dete sórele în deséră
Eşirăm la drumul cel mare
Şi deterăm de o urmă de fiară
Stătu tótă óstea în mirare.
Unii diseră că e urmă de zînă
Sĕ fie împĕratului cunună,
Aşa sĕ găsiră
Alţĭ vĕnătorĭ
Mai cunoscătorĭ
Şi diseră că e urmă de căprióră
Sĕ fie împĕratului soţióră.
Dar unul cel mare
Cu grija în spinare
Călare pe un cal
Ca un duce-pal
Se ridică în scărĭ
Se umflă în nărĭ.
Şi făcu ochii rótă
Peste oştirea tótă
Şi când încóce privi
Aicea zări:
O floricică frumósă
Şi drăgostósă.
Şi vĕdênd că nu 'nfloreşte
Nicĭ nu rodeşte
Micĭ locul nu-i prieşte
Ci mai mult se ofeleşte,
Ne trimise pe noi şase lipanĭ
Călărĭ pe şase juganĭ
Cu cómele cănite
Cu frânele zugrăvite
Cu unghiile costorite
Şi cu códele împletite
Ca cu toţii sĕ pornim
Şi la curţile D-vóstră se venim
Ca floricica sĕ luăm
Şi la împĕrat s'o ducem.

* * *

Pornirăm
Şi venirăm
Pe faţa pămêntului
Pe aburii vêntului:
Bând şi chiuind
Din pistóle trăsnind
Caii încurcând
Pe nărĭ flăcărĭ lăsând,
Nechezînd
Şi din unghĭ scăpărând,
Până am sosit
Şi v'am găsit,
Acuma orĭ floricica ne daţĭ
Orĭ de unde nu, nu scăpaţĭ,
Căcĭ am venit cu tărnăcópele de ar-
[gint
Sĕ scótem floricica din pămênt;
S'o scótem cu rădĕcină
S'o sădim la împĕrat în grădină
Ca acolo sĕ înflorĕscă
Sĕ rodéscă
Locul sĕ-i priéscă
Şi sĕ nu se ofeléscă.

* * *

Décă d-vóstră socri mari
Ne credeţĭ niscai tâlharĭ,
Avem şi firman cu peceţile
De la împĕrăţie!...
Cine scie carte latinéscă
Sĕ vie sĕ ni-l cetéscă
Er cine nu ştie
Sĕ nu nu vie
Ci ca de foc sĕ se păzéscă.
Sĕ ne aduceţĭ socri mari
Omenĭ cărturarĭ:
Vr'un popă cu barba désă
Sĕ ne cetéscă carte alésă,
Sĕ nu fie barba cănită
Sĕ rĕmăe cartea necitită,
Orĭ vre-unul cu barba rară
Sĕ ne ţie până 'n séră
Ci unul cu barba ca fusul
Sĕ ne dea curênd rĕspunsul,
Rĕspunsul nostru este:
Şase pahare cu vin
Şase mabrame de in
De care sĕ găsesc pe aicĭ
Cusute cu fluturĭ şi cu arnicĭ;
Fie şi cu strămătură
Numai sĕ fie cu voie bună
Sĕ fie şi de mătasă
Numai sĕ fie de aicĭ din casă
De la cinstita mirésă,
Sĕ nu fie de pe la vecine
Sĕ păţim vr'o ruşine
Şi atuncĭ va fi necinstea nóstră
Şi ocara d-vóstră.

* * *

Socri marĭ ascultaţĭ
Şi în urechĭ băgaţĭ
Când va da sórele în deséră
Mare óste vĕ împresóră
Dacă n'aţi avea bucate de ajuns
Sĕ aveţĭ buţĭ cu vin
Carĕ cu fân
Boi graşĭ
Claponaşĭ
Vacĭ lăptóse;
Sĕ mai aveţĭ socri marĭ
Şi lăutarĭ;
Sĕ vĕ vie şi tot satul
Ca sĕ ne inveselăscă împĕratul.
Când va fi sórele în deséră
Mare óste vĕ împresóră;
Sĕ lărgiţĭ casa
Sĕ întinde-ţĭ masa
Sĕ vie împĕratul îndată,
Oştirea lui tótă,
O sută cincĭ-decĭ şi cincĭ

bisericei, școlei și comunei politice Galați, pe basa documentelor descoperite și scóse la ivélă cu multă trudă". Mai constată d-l preot N. Aron, că nu e colaboratorul numitei foi, nicĭ abonentul ei, căcĭ nu pricepe limba maghiară. A înaintat redacțiunei diarului elaboratul d-sale istoric scris în limba română, din care alții traduc ce găsesc mai de însemnătate în limba maghiară — ceea-ce nu póte fi o „prostie".

Sciri mërunte din România. M. Sa Monarchul nostru a conferit căpitanului Al. *Chirițescu* din reg. 4 de artilerie din Iașĭ ordinul coróna de fier cl. III, ér locotenentului V. *Panopol* din reg. 7 de călărașĭ crucea de cavaler a ordinului Francisc Iosif. Ambii aceștĭ ofițerĭ au fost atașațĭ pe lângă generalul *Wanka* din Cernăuțĭ, delegat la Iașĭ pe timpul visitei familiei regale române.

— Numĕrul *băncilor populare* în România se urcă la 1585.

— Indată după deshiderea sesiunei camelor române, guvernul va presenta — după cum se anunță — un proiect privitor la *revisuirea legei pensiunilor*.

— Direcțiunea căilor ferate române se ocupă actualmente cu studiarea cestiunii întroducerei unei linii ferate, care sĕ lege *gara de nord cu cea de vest*, a capitalei Bucurescĭ. Aceste trenurĭ vor începe sĕ circuleze — precum se anunța — deja în diua de 14 Nov. a. c.

— Căpitanul de cavalerie George *Petala* din Iașĭ a încercat sĕ se sinucidă prin asfiixiare. Un amic l'a salvat de la mórte. Causa acestei încercărĭ de sinucidere nu se scie.

— D-na Ecaterina Garabadeanu din Roman a fost încunoscințată de consulatul rusesc din Iașĭ, că o mătușe de a ei, care a murit dilele acestea în orașul Akermann (Basarabia) i-a testat întréga avere în sumă de *6,000,000 ruble*. Fericita moștenitóre a făcut deja pașii necesarĭ, pentru a întra în posesiunea acestei moștenirĭ.

Cimiterul central din Viena a împlinit dilele aceste 30 anĭ de când s'a deschis. Acest cimiter are o întindere de 350 jughere, și în cei 30 de anĭ s'au înmormêntat în el 620,000 de morțĭ (48,000 jidovĭ în o parte deosebită); 490,000 îșĭ dorm somnul de vecĭ în morminte comune, 78,000 în morminte proprii, 4000 în cripte. Fundațiunile ce s'au făcut pentru îngrijirea de vecĭ a mormintelor întrec suma de un milion coróne. Anul trecut cimitirul a adus comunei Viena un venit de aprópe un milion coróne. Numĕrul celor înmormêntațĭ fără sĕ se scie cine au fost, se urcă la 3000. Tot aicĭ sunt înmormêntațĭ și cei 14 carĭ au fost spânduratĭ în aceștĭ 30 de anĭ. Administratorul cimiterului este inginerul Anton *Frank*.

Esamen de fisicat. In luna Octomvrie s'au ținut în Budapesta așa numitele esamene de fisicat, la carĭ au reușit 44 candidațĭ între carĭ și un Român, d-l Dr. Cornel *Nyes* medic la spitalul din Beiuș. Cualificația ce se dobêndesce prin acest esamen dă candidaților între altele dreptul de a fi aleșĭ ca medicĭ comitatenșĭ etc. precum și dreptul de a funcționa ca profesorĭ de higienă la școlele secundare.

Un tînĕr român, care a depus maturitatea de la școla reală și posede limba română, germană și maghiară caută, sub condițiuni modeste, aplicare. Str. Michail Weiss Nr. 28 Brașov.

Altoi nobilĭ. Ministrul de agricultură comunică condițiunile pentru împărțirea și vinderea altoilor nobilĭ din pepinierele statului. Comandele sĕ efectuesc și resólvă în ordinea în care sĕ fac de către cei interesațĭ. Rugările pentru a primi astfel de altoi trebue înaintate până la 15 Decemvrie a. c. Preoții și învĕțătorii, pe lângă o rugare în scris, provĕdută cu timbru de 1 cor., pot primi altoi cu prețul de jumĕtate.

Altoi gratuit vor primi numai școlele comunale, și acelea carĭ au grădini de pomărit provĕdute cu fântână și recuisitele necesare.

Surcei de altoi sĕ vor pune la disposițiune celor interesațĭ cu prețul de 1 filer bucata, din cât sĕ va ajunge spre distribuire.

Concertul musicei orășenescĭ. In urma repețitelor dorințe esprimate de publicul brașovén musica orășenéscă aranjéză Dumineca în 6 Noemvrie n. a. c. séra la órele 8 în sala otelului „Europa" un concert, la care se vor esecuta piese de ale compositorilor Strauss și Lanner. Intrarea 60 banĭ.

Intrunirĭ „activiste". Dr. A. Vlad și soții: Dr. I. Margita, V. Domșa, I. Popovicĭ, Dr. Iustin Pop. Dion. Ardelean, P. A. Mihuț și Manasse Iar au conchemat pe diua de 5 Nov. n. a. c. o întrunire publică la Orĕștie, la care invită pe „alegĕtorii dietalĭ și poporul din cercurile Orĕștie și Deva". La ordinea dilei e luarea unei resoluțiunĭ față de proiectul școlar al guvernului, apoi constituirea comitetelor de cerc electorale și „alegerea a doi delegațĭ de fiecare cerc pentru o eventuală conferență generală".

Se scie, că Dr. Vlad și soțĭ s'au lăpĕdat de programul partidului național și au pornit pe alte cărărĭ până acum neumblate. Precum se vede, ei țintesc acum, ca prin astfel de întrunirĭ, ce le convócă, după cum cere volnica ordonanță ministerială, încunjurând de a spune, că *Românii* séu alegĕtorii *românĭ* sunt conchemațĭ și vorbind numai de alegĕtorĭ ai cercurilor în genere, sĕ facă propagandă mai mare pentru activismul lor. E trist, că astfel se abat cu totul de la punctul de stare de până acuma al Românilor și al partidului național. Faptul, că între altele vor sĕ-șĭ ridice glasul și în contra proiectului amenințător scolar unguresc, e în sine îmbucurător, dér amestecând ei acésta cu planurile lor activiste-separatiste, îșĭ va perde mult din valóre și acea manifestație de protestare.

Damele englese nicĭ-odată nu întrebuințéză cremă pentru față, ci lapte de acstravețĭ, calitate veritabilă englezéscă care se capĕtă în farmacia luĭ C. Balassa. Cosmetic nevătĕmător cu efect absolutamente sigur, care după 2—3 întrebuințărĭ face sĕ dispară pistrui, petele de ficat, sgrăbunțe, parasițiĭ și orĭ-ce necurățeniĭ, împrumutând obrazului o înfățișare înviorată și tinerescă. Sĕ se observe, ca pe fiecare sticlă sĕ fie pus numele Balassa. Sticla 2 coróne. Săpun de castravețĭ veritabil englesesc 1 cor., pudră de castravețĭ 1 cor. 20 b. Se capĕtă la farmaciĭ Trimeterĭ cu posta face farmacia C. Balassa, Budapesta, Erzsébetfalva.

Convocare.

La dorința de a puté cerceta stabilimentele economiei model din Mezőhegyes, Ilustritatea Sa Prea Sfințitul Domn Episcop și Venerabilul Consistor cu Nr. 6180/904, ne-au conces a ține de astădată conferința tractuală în di de Dumineca. Decĭ în nex cu conclusul VIII, al conferinței trecute, — convocăm conferința de tómnă a despărțĕmântului nostru, pe *Dumineca 31 Oct.* (13 Nov.) și *Luni 1/14 Nov.* a. c. în fruntașa comună *Batania*.

Programa: Diua primă. *Ședința I.* la 9 óre a. m. 1. Participare la sfânta liturgie și chemarea Duhului Sfânt. 2. Deschiderea conferinței. 3. „Propunerea cetirei conform metodului fonomimic" prelegere practică. Se va ținea de învățătorul George Popoviciŭ cu școlarii săi. 4. „Descrierea cărții" prelegere practică din limba maghiară de Uroș Totorean.

Ședința II. la 3 óre p. m. 5. Raportul presidiului. 6. „Vulcanismul", prelegere publică ținută de profesorul N. Mihulin. 7. Esecutarea concluselor adunării generale. 8. Discusiune metodică asupra prelegerilor ascultate. 9. Propunerĭ și interpelărĭ. 10. Constatarea presenților, subscrierea declarațiunilor și solvirea taxelor. 11. Sortarea prelegătorilor pentru conferința proximă. 12. Designarea locului și timpului pentru conf. proximă.

Diua a doua. Escursiune la Mezőhegyes și visitarea stabilimentelor economice model.

Arad, la 17/30 Octomvrie 1904.

Iosif Moldovan, președinte. — *Ștefan Roja*, secretar.

Mulțămită publică.

Subsemnata aduc și pe acéstă cale cea mai sinceră mulțămită comitetului „Reuniunii de înmormêntare din Șcheii-Brașovului", care mi-a numĕrat suma de 100 cor. 50 banĭ, ca ajutor pentru înmormêntarea fratelui meu Dumitru Bidu-Nedelcu, întêmplată în 16/29 Octomvrie a. c. Sunt cu atât mai mulțămită, cu cât Reuniunea și-a început activitatea numai în Iulie anul acesta și deja întêmplându-se primul cas de mórte, mi-a plătit ajutorul întreg. Bunul Dumnedeu sĕ împlinéscă și sĕ rĕsplătéscă fapta cea creștinéscă a Reuniunii.

Brașov, 20 Octomvrie 1904.

Elena I. Moțog.

Bibliografie.

A apărut la Bucurescĭ:

Sistema ortografică a limbei române de *Nic. Densușianu*, o broșură de 73 pagine și se afla de vêndare la libraria Leon Alcalay din Bucurescĭ cu prețul de 1 leu, trimisă cu posta 1 leu 15 banĭ séu 1 cor. 10 fil.

ULTIME SCIRI.

Tokio, 3 Noemvrie. Un raport oficial spune, că la 29 Oct s'a continuat bombardarea Port-Arthurului cu mai mare violență ca mai înainte. Incercarea unei trupe rusescĭ de a nimici minele suterane în apropiere de portul Erlungsan, n'a isbutit.

Londra, 3 Noemvrie. „Daily Telegraph" anunță din Șanghai, că profitând de întunerecul nopții, Japonesii au cucerit mai multe forturĭ. Armata asediatóre face acum pregătirĭ pentru ultimul asalt. Ea sapă tunele și așadă mine pe drumurile ce conduc la cetate. *Stössel* sĕ fi telegrafiat Țarului, că numĕrul garnisónei a scădut fórte mult.

Crescerea Curcanilor.

Prima cerință în crescerea curcanilor este mărirea puterei lor de resistență. Ca sĕ ajungem la acésta, trebue sĕ lăsăm animalele, și vara și iarna, sĕ dórmă afară, în libertate. Décă vrem numai decât sĕ facem ceva pentru ei, atuncĭ ridicăm un coperiș, cu prăjini, ca 2 m. de la pămênt, séu întrebuințăm un șopron, deschis spre sud, ca loc de durmit. Aci se greșesce de mai multe orĭ. Se silesc animalele, orĭ vor orĭ nu, sĕ dórmă în cotețurĭ strîmte, înăbușitóre, une-orĭ chiar prin grajdurile vitelor, ér peste di se țin închise în locurĭ micĭ, acoperite câte odată, în care nu numai că nu pot sĕ sbóre nițel, dér abia se pot mișca; și ne mirăm atuncĭ, décă vine tuberculosa, orĭ altă bólă, și crescerea devine așa de neplăcută și nerentabilă! Curcanii vor aer próspĕt și cât se póte mai multă libertate. Acésta se póte ușor observa când dorm într'un șopron deschis: aprópe jumĕtate disprețuiesc protectorul acoperiș, și se așédă, fără sĕ le pese de plóie orĭ de ninsóre, sus deasupra, pe vîrful acoperișului. Scurt, décă vrei sĕ ai succes în crescerea curcanilor, trebue sĕ-i lașĭ liberĭ; din practică sĕ scie că în casul acesta or ce pierdere este exclusă. Facețĭ experiență și vĕ vețĭ convinge de adevĕr. Causa, pentru care cultura acésta e póte ceva mai napoiată, este de sigur și locul mare, câmpul, în care trebue sé se mișce, și pe care-l pretinde animalul, în orĭ-ce cas.

Cu chilometrii îĭ place sĕ hoinăréscă în câmp, pădure, și prin acésta aduce stricăciuni, décă nu e păzit. De aceea crescerea curcanilor e exclusiv proprie numai în proprietățile marĭ. Se lasă curcanii pe câmp păzițĭ de un păstor, séu, pe unele locurĭ, sunt și câni dresațĭ pentru așa ceva. Hrana și-o descopere ei aprópe întregul an; de aceea în lunile de vară și de tómnă aprópe de loc, și iarna numai când zăpada e mare și nu pot merge pe câmp, numai atuncĭ

Din cei mai voinicĭ
Cu fete alese
Cu mânecile sumese
Scobițĭ în măsele,
Gătițĭ socru mare
Pentru ósele sale.

* * *

Noi am vrea sĕ descălecăm
Dar n'avem jos pe ce sĕ ne dăm,
Nu suntem ciobanĭ de la oi
Sĕ descălecăm în noroiu!
Nicĭ niscai-va morarĭ bețĭ
Sĕ descălecăm pe scăețĭ
Ci suntem boerĭ marĭ,
Ghinărarĭ de lângă mare
De unde sórele rĕsare.
Nouĕ sĕ ne aducețĭ scaune de argint
Sĕ descălecăm aicĭ pe pămênt.
Sau sĕ ne întindețĭ covóră
Sĕ descălecăm în pridvóră;
La cai sĕ dațĭ fên, ghisdeiu verde
Cosit din nóptea lui sf. Ghiorghe
Cu rouă neluată
Cu flórea nescuturată,
Strîns în sĕrbătorĭ
De douĕ fete surorĭ.
Caii noștri sĕ mănânce
Și din capete sĕ nu miște,
Caii noștri sĕ bea
Și din capete sĕ nu dea,
Că și D-vóstră
Din partea nóstră
Urechile vi-s'ar tăia!...

* * *

Socru mare ce s'a făcut
Numai e de desfăcut,
Sĕ dai numai 8 boi și 7 vacĭ
Ș'apoi se răbdĭ și sĕ tacĭ.
Ține socru mare
Astă sticlă tare
Plină cu vin
De cel bun.
Sĕ nu-o sărutĭ tare
Că și căciula din cap îțĭ sare.
Sĕ o sărutĭ binișor
Sĕ ți-se pară mai dulcișor.

* * *

Noi am descăleca
Am mai sta
De-a mai ura
Dar ne-i frică că vom însera
Și avem de trecut stâncĭ,
Văi adêncĭ
Munțĭ
Cu bradĭ mĕrunțĭ
Și întunecoșĭ
Sĕ vĕ lăsăm sănătoșĭ.

(Va urma.)

De la mare.

(Pastel).

Pe valurile picotinde
Se légănă al sĕrei vênt;
Din sărutările lor blânde,
Revarsă-se un cântec sfânt.

In înălțimĭ, albastre visurĭ
Plutesc șĭ-atârnă fermecate,
Se légănă peste abisurĭ
Un iaht cu pânzele umflate.

In iaht cârmaciul visătorul,
Privirile le pórta'n zărĭ...
Acolo-n zărĭ îl duce dorul
Și vêntul necuprinsei mărĭ.

Plutesce blând ca o nălucă
Cu lampa'n vîrful de catarg.
Ah, unde dă zor sĕ se ducă
Perdut pe infinitul larg?!

El funia întețit o strânge:
„Mai repede așĭ vré sĕ sbor,
De dorurĭ inima-mĭ se frânge
Tu, vêntule, dă pânzei zor."

Strĕbate vĕlul serei sure
Cu ochiul ager și deștept:
„Ah, când puté-voiŭ trece pragul
Sĕ cad la al iubitei pept.

Sĕ-i mângăiu ochii ei albastrii.
Sĕ-i mângăiŭ pĕrul ei bălaiŭ,
Sĕ-mĭ rîdă florile din glastrii
S'aud drag dulcele ei graiŭ.

Eu sciu, că biata, nu închise
Atâtea nopțĭ, blândĭ ochii ei
Și tremură, tresaltă'n vise
Când flueră vapóre'n cheiu.

Ah, du-mĕ... du-mĕ peste valurĭ,
Cu zor, cu sirg.. neobosit;
Vedé-vĕ-voiŭ dorite malurĭ,
Vedé-te-voiŭ, o port dorit?!!"

El lasă iahtu'n voia mărei
Dór vênturile lin îl port'...
. . . .
Apar departe'n vĕlul sĕrei
Lumini carĭ licură în port.

„Aicĭ e Louis — dincolo móra"
Și ochii iĭ se umezesc,
El îșĭ revede ér căscióra
Cu teii, carĭ se tânguiesc.

. . . .
. . . .

Ér gureșe, flecare valurĭ
Din depărtărĭ prin negurĭ, vin
Și amuțesc și mor la malurĭ
C-un murmur vag și șopot lin.

Amsterdam.

Emil A. Chiffa.

au nevoe de ceva mai multă hrană din mână. Prin acésta, costul întreţinerei, proporţional, e fórte mic, neînsemnat. Pe lângă acésta se remarcă la curcanii crescuţi pe câmpie, o carne fragedă, plină de suc şi cu deosebire aromată. Apoi printr'o mişcare mare şi neîncetată în natura liberă, bólele sunt ca şi excluse. Găinilor chiar le priesce libertatea, pentru curcani însě acésta este o cerinţă a existenţei, fără de care rentabilitate nu póte fi. Ca sě-i fie posibilă şi proprietarului mic, ţěranului, acéstă cultură, se recomandă formarea de asociaţiuni, fie chiar satul întreg, cum se face acésta, de pildă, pentru crescerea gâscelor în Pomerania. Curca nu este de loc mai pretenţiósă de cât gâsca, şi se lasă uşor a fi păzită în turme. Décă satul posede un câmp bun şi îndestulător pentru acésta, tóte greutăţile sunt invinse. Crescerea curcanilor e recomandabilă şi pentru aceea, că chiar la timpul când puii sunt de tăiat, începe şi cererea. Desfacerea se face cu fórte multă uşurinţă mai ales în oraşele mari. In streinătate sunt mulţi neguştori cari fac afaceri de 2000 de bucăţi, câte odată şi mai mult. In ce privesce o îngrăşare specială, înainte de vândare, cum se face la alte pasări de pildă, aci nu e nevoe, şi acésta uşuréză vizibil comerţul.

Hrana curcilor e fórte simplă, când le trimetem la câmp. Diminéţa înainte de a pleca sě li se dea apă şi puţine grăunţe, pentru-ca sě nu plece prea însetate şi flămânde; ar fi rěu, de óre-ce ar mânca de tóte, fără ales, şi s'ar putea că mâncând măsălariţă, cucută, degetăriţă, etc., sě se otrăvéscă. Potolindu-li-se puţin setea şi fómea, urmând instinctului, vor evita, cu îngrijire, tot ce le póte face rěu. Şi séra sě li se dea apă şi ceva grăunţe, pentru-ca sě se deprindă sě tragă singure spre casă. Décă nu li se dă nimic, se întîmplă, mai ales când sunt duse departe şi locul le oferă un nutreţ bogat, sě nu se mai întórcă acasă, chiar câte-va ḑile. Işi aleg ca loc de culcare un copac, tufiş, séu ori-ce alt lucru pe care s'ar puté urca, şi dorm în câmp.

Ouatul ar fi bine sě nu se lase sě înceapă prea de timpuriu, între 1—15 Martie ar fi timpul cel mai potrivit pentru acésta. Păşunea n'a început în timpul acesta şi dându-li-se mâncarea din mână, prin o adăugare la porţie, putem fórte bine sě le potrivim când vrem timpul ouatului. Ouatul pré de timpuriu atrage nascerea prea timpurie a puilor, şi acésta nu-i convenabil: 1) pentru că timpul prea rece al primăverei e neprielnic puilor, şi póte sě ne aducă pierderi; 2) nu e nevoe de aşa ceva, căci friptura de curcan, înaintea tómnei, nu-i cerută, şi până în acest timp au timp sě crescă chiar puii născuţi în Maiŭ; în acest timp e cald şi hrana bogată pe care o găsesc acum pretutindeni, face ca o diferenţă de greutate sě nu existe faţă de cei timpurii, pe lângă acésta pierderile de pui sunt mici, ceea ce are ca urmare un câştig mai ridicat. Curca face 15—18 ouă, adeseori mai multe; ouăle trebuesc adunate cu îngrijire. In timpul ouatului, curcile trebuesc trimise ceva mai târḑiu, ca de obiceiŭ, la câmp, pentru-ca sě nu se piardă ouăle. Curca face câte un ou în fie-care ḑi, adese-ori însě întrerupe câte-va ḑile. Incepe o curcă sě clocéscă, sě i se dea colivie cu uşa de reţea de sârmă, décă se póte, şi sě se aşeḑe într'un loc liniştit şi umbrit, într'o grădină de ex. Putem pune mai multe cloşce la un loc; curca îşi cunósce fórte bine cuibul ei, şi n'o sě se întimple nici odată turburări din causa acésta. De recomandat ar fi o grădină cu tufişuri şi copaci de vr'o $^1/_2$ pogon, înconjurată cu gard de sârmă de 2 m. înălţime; un astfel de loc ar fi de ajuns pentru 30 de curci.

In apropierea fie-cărui cuib sě fie un vas cu apă şi grăunţe (porumb, orz etc., grâul nu-i tocmai bun). Liniştea e cât se póte de recomandabilă. De multe ori se bat între dênsele şi se ciupesc, dér în general cele mai rěutăciόse sunt şi cele mai bune clocitóre.

(Va urma).

Scarlatina (Chochinada).

Acéstă bólă e mai de temut de cât pojarul, atât din causa gravităţei ei, cât şi prin aceea că se rěspândesce mai uşor. Timpul cât bóla stă nedeterminată, este de obiceiŭ de 8—10 ḑile, în care timp bolnavul se simte indispus, are puţine accese de friguri, dureri de cap, gréţă şi une-ori vărsături; când încep şi durerile de gât, suntem siguri că avem de a face cu un bolnav de scarlatină, siguranţă care se transformă în convingere absolută, atunci când apar petele pe corp. Petele diferă mult de cele de pojar: sunt vişinii, cu centrul mai închis şi dispar, când le apăsăm cu mâna — ceea ce nu se întîmplă la petele de pojar. Faţa este umflată. După 5—8 ḑile petele dispar, cojindu-se pielea, şi atunci este marele pericol al contagiunei, căci cojile se pulverisézǎ şi se pot uşor înghiţi séu aspira pe nas de alţii, şi atunci scarlatina a cuprins şi pe aceştia.[1]) Scarlatina atinge nu numai copiii, ci şi pe ómenii adulţi de ori-ce vîrstă.

Ca complicaţii am puté cita *bólele de rinichi*, *anghina difterică*, scurgerea urechilor şi apoi *surzenia*, *dropica* (umflătura mânilor, pântecelui), care se produc când s'a dat mâncări solide bolnavului în loc de lapte.

Profilaxie. — Aceleaşi měsuri de pază însě, mult mai rigurόse ca la pojar, dată fiind gravitatea bólei; separarea bolnavului, aerisarea camerei, rufele sale spălate deosebit şi puse mai întâiu într'un vas (cazan, hârdău) plin cu o soluţie de sublimat corosiv (1 gr. la 1000 apă).

Bolnavul va sta 40 ḑile în casă, acésta pentru paza sa proprie, şi ca sě nu molipsescă pe alţii.

Tratamentul. — Combatem simptomele: contra căldurei, dăm sulfat de chinină şi fricţiune cu oţet aromatic; contra constipaţiei, purgative (unt de riţină séu un pahar de apă de Buda, de Breaza, ori un pahar mic (pentru vin) de Carabana); contra durerei da gât gargară cu *clorat de potasă* séu apă de var, care se face punêndu-se într'o oca cu apă un bulgăraş mic de var stins.

După ce varul s'a depus la fond, strecurăm apa şi cu ea facem gargară şi pensulare cu *borat de sodă* 4 gr., glicerină 40 gr.

Când temperatura corpului a ajuns séu chiar trece de 40°, atunci înfăşurăm bolnavul într'un cearceaf îmuiat în apă rece şi bine şters, având grije de a nu fi mai înainte asudat bolnavul. Repetăm acésta de la 3—5 óre pe ḑi. Décă temperatura nu scade, vom da băi reci (de 20—25 grade) câte una séu douě pe ḑi.

Bolnavului nu i se va da de cât lapte[2]) şi alimentaţia cu lapte se continuă chiar décă n'are o complicaţie la rinichi, timp de 40 ḑile.

„J. S. C. A." *Dr. Vasile S. Christodulo.*

1) Se citéză casuri în cari un scarlatinos trimiţând o scrisóre altuia la depărtări enorme, acesta s'a îmbolnăvit şi acésta din causă că se depusese pe hârtia scrisorei, praf, tocmai din pieliţele de pe trupul celui atins de scarlatină.

2) Scopul regimului de lapte, e de a combate albuminuria (albumina din urină) provenită din causa rinichiului bolnav. Se constată, că în urină există albumină, punênd într'o eprubetă de sticlă urina şi apoi ţinênd'o d'asupra flacărei unei lampe de spirt. Décă lichidul se turbură şi se fac vine albe, atunci luăm urina şi turnăm peste ea 3—5 picături de oţet de vin tare; décă turburarea se menţine, acolo e albumină, décă turburările dispar, atunci urina nu conţine albumină. Când urina încălzită nu se turbură, atunci nu mai e nevoe, sě cercăm cu oţet, şi scim că nu e albumină într'ênsa.

Rĕspuns

la „Munţii Rodnei", notiţe critice de Dr. N. Şimon.*)

Imi permit a crede că în parte e cunoscut on. cetitori, că în luna Iunie a. c. subsemnatul am luat doctoratul în filosofie la universitatea din Clujiŭ. Spre a fi admis la rigoros, ca de obiceiŭ, am înaintat spre censurare o tesă de specialitate în casul acesta din domeniul geografiei.

Tesa, în conformitate cu dispoşiţiile regulamentului de admitere la doctorat, e lucrată în limba maghiară şi pórtă titlul cunoscut celor ce au cetit pretinsele note critice din menţionatele numere ale „Gazetei".

Acest studiu geografic îl presentasem un an mai 'nainte ca lucrare domestică pentru censura de profesor şi — tocmai pentru notele critice ale d-lui Şimon nu mě sfiesc a spune — a fost acceptat din partea comisiei esaminatóre cu calcul „laudabil".[1]) Prelucrat apoi l'am înaintat ca disertaţie pentru doctorat şi am obţinut calculul „bun".[2])

Reîntors de la promoţie am credut de cuviinţă a distribui câte-va esemplare colegilor, foştilor mei profesori, comisiei şi administraţiei fondurilor, unor amici etc. tóte vre-o 30 la număr. Credeam că aduc tuturor acestora un prinos al stimei mele, o jertfă din primele róde.

Intâmplător am trimis un esemplar şi d-lui Dr. N. Simon, ca unuia, ce face parte din administraţia fondurilor foste grănţăresci, faţă de cari — *fonduri şi a lor întemeietori* — m'a legat şi mě légă un sentiment de adesiune, de recunoscinţă — ér astăḑi şi de durere. Tuturor — decî şi d-lui Şimon, le-am scris dedicaţia: „în semn de profundă stimă.. "

Până când însě toţi, în měsura sinceritǎţii şi amiciţiei, îmi mulţumiră, din partea d-lui Ş. m'am ales cu un şir de palavre şi cu menţionatele „note critice"....

Motive de forţă majoră, cunoscute dreptate a guvernului unguresc, care mě expatriă de pe pământul sfânt al strămoşilor, apoi lipsa conscinţei de drept, de echitate şi de umanitate a patronilor mei (onóre şi recunoscinţă celor neclintiţi şi neînfricaţi) nu-mi dădeau zor sě mě ocup cu încercările critice ale d-lui Şimon.

Acum nu întru atâta pentru ponderositatea şi efectul criticei, ci din motivul echitǎţii şi pentru-ca sě nu las vre-o nedumerire, aflu de potrivite şi necesare reflexiunile, ce urméză.

D-l Ş. a comis un act de necomplesanţă — décă nu chiar de uitare de sine — când a întêmpinat cu atâta maliţie un tribut de stimă, un tractat pur şcolastic, ba chiar oficios, care — admis find de cei în competenţă — în forma dată trece preste responsabilitatea personală a autorului.

D-l Ş. a comis un act de neseriositate când chiar în publicitate a tractat cu aşa puţină demnitate un lucru, despre care fórte puţini (abia 30 de inşi) au putinţă de a-şi câştiga convingeri intemeiate, — nefiind acel studiu lucru de prăvălie.

Comite apoi d-l critic elementara erόre, când nu face distincţia, că productele literare ori de ce gen şi însemnătate ar fi, se numără la literatura acelei limbi, în care sunt scrise. Deci d-sa se încércă a face recensiune unei lucrări neesistente, căci — întru cât se referă la persóna mea — eu unul nu cunosc vre-o lucrare cu titlul *„Munţii Rodnei"*, care se pόrte numele meu, ci, da, promit d-lui Ş. că am de gând a scrie de acum.

Se face în fine culpabil prin un păcat nici decum iertat unui critic, esprimându-şi judecata d-sale — négră — asupra unei lucrări întregi, cu tóte că s'a ocupat numai cu o parte din ea.

Décă deci, neconsiderând tóte aceste, a aflat de bine sě iésă cu „notele critice" deşi aşi pute trece la ordinea ḑilei, mě simt îndemnat a-le lua spre analisă.

Pretinsa critică şi-o începe înşirând 9 numiri topografice, cari nu sunt scrise corect (spunênd apriat, ca d-sa — bene notandum — nu aprobă procedura. De unde acéstă înaltă competenţă şi olimpică înălţime?!)

Referitor la acele numiri constat, că nu puteam trece preste isvórele indicate în lucrare — mare parte necunoscute d-nului critic — cari deşi difer în unele mici nuanţe, totuşi în deobşte sunt considerate de competente în materie şi *quasi* oficióse — dat fiind, că sunt luate de basă şi la cursurile universitare, deci în acele cercuri, cari singure aveau competenţa a se pronunţa. Astfel era o urmare firéscă, că într'o lucrare în limba maghiară sě întrebuinţez acele numiri aşa precum se află în cărţile de geografie maghiare şi chiar în cursurile profesorilor universitari. Dér ori cât ne dóre, chiar şi manualele de geografie de la gimnasiile nóstre — deci scrise în limba română — scriu cele mai multe numiri topografice cu numirea ungurésca, ca *Czibles*, *Ünökö*, *Nagy Pietrosz* etc. etc. (spre es. manualul d-lui Uilăcan după Brozik-Paszlovszky şi altele).

In schimb însě acolo unde aveam teren neesploatat de isvórele amintite, înşir sute de numiri scrise curat româneşce, ca s. es. *Vêrfu Omului*, *Piciorul Plescuţi*, *Vêrfu Repede*, *Vêrfu Roşu*, *Hiros*, *Curăţiel*, *Vrf. Rebri*, *Obêrşia Rebri*, *Piatra alba*, *Magura Porcului*, *Dealu Cruci*. *Bârlea*, *Picioru Negri*, *La Cruce*, *Vrf. Poieni*, *Sietrefu*, *Trestie*, *Vrf. Zapodiilor*, *Vrf. Arsiţi*, *Bruhóia*, *Dealu Cucului*, *Cerbul*, *Piciorul Vulpi* etc. etc.

Insistă apoi fórte mult d-l Ş. pe lângă câte-va erori de tipar, cari chiar după a doua corectură s'au strecurat din necunoscinţa de limbă a culegětorului (Altă tipografie nu mi-se angajase pentru clişeul hărţii). Aşa de pildă schimbă pe *c* cu *e* şi resultă *Obeneis* în loc de *Obcinis* (sau Opcinis); într'alt loc tipăresce *Csovu* în loc de *Cornu*; *Haitu* în loc de Hoitu; *Deaba* în loc de *Deaca*.

Aici înse m'a bătut mare noroc, că d-l recensent nu e specialist — precum nu fu culegětorul, care în tractatul de botanică şi zoologie, a tipărit în loc de *Quercus* (stejar) = **Quereus** şi, horribile dictu, în loc de *Lacerta* (şopârlă) = **Lnczerta**. Adecă ceva ne mai pomenit, am maghiarisat chiar un cuvênt latinesc (Fiind timpul prea scurt nu era timp de altă corectură; calamităţi, dar ce sě faci). Noroc, că nu l'a copleşit vre-un stimul de botanic ori zoolog, ori de filologie latinéscă, căci în zelul d-sale mi-ar fi sculat în cap pe Cicero, precum într'un cas analog apeléză la Sanscriţi.

Ce privesce „nota critică" referitóre la situaţia ce o are pe hartă *Valea Varului*, adevărat, că nu am měsurat distanţa cu vêrful acului, căci harta e numai schematică şi nu grafirată, având a reda mai mult generalităţile oro- şi hidrografice. Trebue însě sě aibă omul ochi fórte eşofaţi şi sě nu mai fie în stare a distinge regiunile, ca sě pótă ḑice, că aceea — pe hartă — e dusă preste dealuri.

Analog e casul cu *Tihuţa*, care împreună cu *Tiha*, respective *Borgo-Tiha*, obvine în mai multe locuri. S'a întêmplat pe o pagină sě fie Tihuţa în loc de Tiha, şi d-l S. îndată îmi face imputare acusându-mě cu multă maliţie, că nu aşi fi sciut face distincţie între valea Tihuţa şi comuna Tiha — cu tóte că la p. 13 (deci la început) Tihuţa e înşirată la locul sěu, între văi şi pasuri.

Observarea cu *„Tesna rece şi Tesna puturósă"* de asemenea e fórte nenaturală şi forţată. După o glumă de spirit (?) desvóltă atâta aparat scienţific (?) spre a dovedi, ce greşală istorică am comis eu întrebuinţând *„Tesna puturósă"* în loc de „Tesna împuţită", — când eu tocmai din gura poporului am audit'o în felul acesta. Alt-cum ori-ce filolog ni-ar puté spune, că e mai potrivită espresia primă. Ca argument servesce şi faptul, că aceea se folosesce — în casuri analóge — de mii de ani şi în alte locuri locuite de Români, unde domineză acelaşi geniu creator al poporului. Aşa spre es. în munţii României, în judeţul *Prahova* este o vale care se numesce: *„Puturoasa"* (*Sub Măceş*), apoi *Apa puturoasă* (*Iot Sub Măceş*). Tot asemenea în partea Moldovei, deci mai aprópe de munţii Rodnei, în *judeţul Băcău*: *părâul Puturosul* (*Valea Vioarei.*)

Dr. Vasile Meruţiu.

(Va urma.)

*) A se vedé N-rile 150, 156 şi 161 ale „Gazetei Transilvaniei.")

[1]) Se póte vedé în recensiunea comisiei pentru esaminarea prof. de şcóle medii din Clujiŭ, (1903).

[2]) Se póte vedé în critica facultăţii de filosofie de la universitatea din Clujiŭ (1904).

MULTE ŞI DE TOTE.

O statistică a teatrelor arse.

O curiósă statistică: De la 1800 încóce teatrele arse au fost în număr de 600. Desastrele cele mai teribile în timpul ultimilor 40 de ani au fost următórele: Teatrul din Altona, la 1865; opera din Cincinnati la 1866; teatrul regal din Dresda la 1868; teatrul comunal din Brema 1875; teatrul Ring din Viena 1881 (450 victime); teatrul comic din New-York 1884 (300 victime); opera comică din Paris 1886 (250 victime); teatrul regal din Stuttgart 1902. Recordul este ţinut de recentul incendiu al teatrului Iroquois din Chicago cu 700 victime.

*

Povestea unei cununi.

Cu ocasia aniversării de 400 ani a morții lui Ștefan-cel-Mare, ce a avut loc în Iulie trecut la Putna, „Societatea Românilor din München“ unită cu „Societatea Românilor din Berlin“, au strîns împreună bani pentru a-se puté depune la ḑiua fixată o frumósă cunună pe mormêntul marelui și neînvinsului erou Ștefan Voevod. Cununa a fost făcută în München cât se póte de frumósă și impunătóre, alcătuită din lauri și palmieri, împodobită cu douĕ panglice tricolore, avênd scris pe una următórele: „Societatea studenților români din München“ și „Societatea studenților români din Berlin“. Er pe a doua panglică: „Neînvinsului Ștefan Voevod, atletul creștinătății“.

Coróna acésta a fost trimisă prin secretarul societății românesci din München, ca sĕ fie cu ea la timpul hotărît la Putna. Dér din causa, că la granița Germaniei a fost luată drept marfă pentru desfacere, aplicându-i-se și ca atare o taxă vamală fórte ridicată, care atunci momentan nu puté ca sĕ fie plătită, cu tóte protestările și sforțările secretarului societăței cununa a fost reținută la vamă.

In timpul din urmă ajunsese chiar de a nu se mai sci nimica de dênsa, când mai ḑilele trecute întorcêndu-se casierul societății în Transilvania și luându-se pe urmele corónei, află, că funcționarul vamal ce o luase în primire a fost transferat la München, luând ast-fel și coróna cu el. Așa că aflându-se de acésta, acum coróna s'a întors érăși la președintele societății, d-l prof. Ioan Ursu, care de astădată a fost însărcinat de a mijloci pe lângă consulul român de aici, ca sĕ intervie pe lângă ministrul de finanțe al Austriei, ca cununa sĕ fie trimisă fără plată vamală, deóre-ce menirea ei e cu tot alta ca aceea a negoțului.

In cas când cererea nu va fi primită, se va face din nou o cotisație printre Românii aflători aci și atunci cununa va fi trimisă studenților români din Cernăuți cu rugămintea de a o depune la locul destinat.

Adevĕrat, mare bucurie e a ceti miile de scrisori pline de mulțămiri ce în continu sosesc de la acei morboși și suferitori, cari cu ajutorul crucei duple magnetice au devenit pe deplin sănătoși.

D-l Hengler Toma din Rudolfsgnad comitatul Torontal scrie următórele: Pré stimate d-le Müller! Budapesta V Vadász utcza 42 A. E. Deóre-ce aparatul domniei tale R. B. nr. 86967, adecă crucea duplă magnetică, pe cumnatul meu de bólele și suferințele ce le-au avut l'a mântuit, vĕ rog trimiteți mi pe adresa mea cu posta o cruce dublă magnetică.

Domnul Krug Ioan asemenea rógă pe d-nul Müller din Apatin a-i trimite asemenea crucea magnetică pentru nevastă-sa, deóre-ce s'a convins, că numai crucea magnetică o va puté scăpa de dureri, precum a scăpat de bóle pe bunica lui.

Un aparat costă 6 coróne.

Anunțuri de căsĕtorie.

De la 22—27 Octomvrie.

1) George Irimie gr. or. lăutar cu Ana Prejmereanu gr. or. Brașov. 2) Sterian Bălan gr. or. lăutar Brașov cu Reveica Mirința gr. or. Turcheș. 3) Emanuel Bobancu gr. or. culegător tipograf cu Maria Loga gr. or. Brașov.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil **Traian H. Pop.**

Sz. **287**—1904 kj.
hagy.

Árverési hirdetmény.

Néhai Sustai Miklós kir. törvényszéki elnők hagyatékához tartazó és nevezettnek szentjános u. 9 sz. alatti lakásán találtató a helyi kir. járás, mint hagyatéki biróságnak megbizásához képest általam leltározott házi és konyha berendezési tárgyak, ékszerek, arany és ezüstnemüek f. évi november havának 9-ik napján d. e. 9 órakor nyilvános àrverésen elfognak adatni.

Ezen árverésre venni szándékozokat oly figyelmeztetéssel hivom meg, miszerint az eladás a leltári becsár mint kikiáltási ár mellett, de azon alól is, a legtöbbet igérőnek és azonnali készpénz fizetés mellett fog eszközöltetni.

Brassó, 1904 november 3.

(p. h.) **Nemes Péter** s. k.
kközjegyző.

„Albina“ inst. de cred. și de econ. **„Filiala Brașov“**

Nr. 27112—1904.

Avis.

Aducem la cunoscința onoratei nóstre clientele și peste tot la cunoscința publicului român, că cu începere de la 1 Oct. a. c. am luat asupra nóstră și prin urmare representăm **„Agentura generală din Brașov“** a societății de asigurare „Dunărea“ (**„Donau“** k. k. priv. Oesterreische Versicherungs-gesellschaft in Wien) Acéstă societate își are sediul în Viena și posede o subdirecțiune în Budapesta, pentru Ungaria, ér agentura ei generală din Brașov sĕ estinde asupra tuturor părților transilvănene ale Ungariei.

Societatea **„Dunărea“** dispune de un capital social de cor. 2.000 000 și de considerabile fonduri de garanție, cari tóte la olaltă trec peste cor. 30.000,000. Ea face și primește sub condițiuni și pentru premii fórte favorabile, **asigurări contra focului, grindinei, spargerei, furtului, spargerei obiectelor de sticlă și contra primejdiilor împreunate cu transportul, asigurări pe viéță și de rentă viageră.**

Ținem sĕ declarăm și cu acéstă ocasiune, că precum în ceialalți numeroși rami de afaceri de bancă, pe cari i-am cultivat și îi cultivăm, tot astfel și tot cu aceea soliditate și prevenire, stăm de aici încolo la disposiția onoratei nóstre clientele și la a publicului românesc peste tot și în afaceri de asigurare. Cu informațiuni mai speciale servim atât în birourile nóstre cât și prin agenții speciali, pe cari îi vom aranja și designa pentru aceste afaceri.

Brașov, 1 Novembre 1904.

„Albina“,
institut de credit și economii
Filiala Brașov.

PAGLIANO-SIRUP

cel mai bun mijloc de curățirea sângelui, inventat de

PROF. GIROLAMO PAGLIANO

FLORENZ - Via Pandolfini (ITALIA).

A se feri de imitațiĭ.

Fie-care sticlă este provĕdută cu marca fabricei albastru-deschis, cu subscrierea Profesorului **GIROLAMO PAGLIANO.**

Se capĕtă în tóte farmaciile mai mari.

DEPOSITUL pentru Austro-Ung.:

Socrate Bracchetti - Ala (Süd-Tirol).

Un tiner absolvent de comerciale caută un post de cassar la vre'o bancă orĭ prăvălie, depunĕnd o cauțiune de 3000 Coróne.

Informațiunĭ la administrațiunea „Gazetei Trans." 1—3,1545.

Cumpĕr córne de capre negri și de capre roșĭ. Colțĭ de porcĭ sĕlbaticĭ, cap de urs, rîs etc.

PIPER, în Zërnescĭ.

1531,2—2.

De vêndare!

190 — stupĭ pușĭ pentru iernat în coșnițe, precum și mai multe coșnițe góle, numeróse cadre, montare completă cu **instrumente de stupărit** vinde

BIRÓ SANDOR, înv. diriginte.

Locuința: **Strada vămei** Nr. 29

Informațiunĭ se pot lua dilnic la 12 óre a. m. și la 2 sĕu 4 óre p. m. 1525,2—3.

Pomĭ.

Arborĭ decorativĭ, Borbonarĭ, Gladicĭ, Salcămĭ etc. etc. **se pot procura cu deosebire din**

Școla de pomĭ de 30 Jugĕre a luĭ

FISCHER & Comp.

în **Nagyenyed** (Ungaria).

Cataloge se trimit gratis și franco în limba nemțéscă, ungurĕscă și românéscă.

Tomna este timpul cel mai bun de plantat. 5—6,1518.

Liferant al Curții Ces. și reg.

M. Neumann

Wien, I. Kärntnerstrasse 19.

Costume de băiețĭ de școlă	Cor. 10	Costume de fetițe	Cor. 16
Costume de băiețĭ matrosi	„ 12	Jachete bord de fetițe	„ 16
Jachetă bord	„ 16	Jachete de fetițe	„ 20
Saco de băiețĭ pentru patinat	„ 20	Saco de fetițe pentru patinat	„ 20

La comande sĕ se arăte etatea.

Catalóge ilustrate gratis.

Comande din provincie cu ramburs.

Ce nu convine, se restitue banĭ. 1528,4—12.

Un Sifon apă de Sodă 8 banĭ.

1 Sifon apă de Sodă 8 b.

Fabricanții de apă de Sodă în Brașov.

Au onórea a face cunoscut Onor. public, că cu **începere de 1 Novembre a. c. se vinde**

Sifonu cu apă de Sodă cu 8 banĭ.

Aducând mulțumitele nóstre pentru încrederea de până acuma, ne rugăm ca și pe viitor **a Vă procura apa de Sodă** dela fabricele nòstre, ca și până ăcuma.

Cu tótă stima

Fabricanții unițĭ de apă de Sodă **în Brașov.**

1 Sifon apă de Sodă 8 b.

Un Sifon apă de Sodă 8 banĭ

O partie de mărfurĭ în Salonul de resturĭ, Strada négră Nr. 35.

Covóre 90 cm. late, 42 cor.

Am onórea a aduce la cunoscința Onor. public din oraș și de afară, că am făcut cumpărăturĭ în persónă la Viena pentru

SESONUL de ÉRNĂ

și mărfurile deja au sosit.

Mĕ rog la cas de trebuință a mĕ onora cu visitarea **depositului meu cel nou,** unde se va câștiga convingerea, că sunt în stare a vinde **mărfurĭ solide** de cele mai nouă și moderne, **cu acelea-și prețurĭ** cum se vind de alțiĭ la **desfacere totală.**

Cu tótă stima

JULIUS RESCHNER.

Prețurĭ scădute.

Stofe fórte frumóse și ieftine pentru costume bărbătescĭ.

ISVORUL de APĂ AMARĂ FRANCISC IOSIF

se distinge

după declarațiunile autorităților medicale:

„Resultat în totd'auna sigur și mulțumitor".
Prof. **Dr. Erhardt, Berlin,** director al clinicei medic.

„Chiar și în cantități micĭ are efect și nu este desagreabilă la beut". Prof. **Dr. Kussmaul, Heidelberg,** director al clinicei medic.

„În cantitate mică, abia 150 gr. are efect sigur."
Prof. **Dr. de Korányi, Budapesta,** director al clinicei medicale.

„În general lăudată ca avĕnd gust bun".
Prof. **Dr. de Buhl, München,** director al inst. patologic.

„Un gust mult mai bun, decât la alte ape".
Dr. Hofmeyer, Berlin, medic dirigent al spitalului Elisabet.

„Produce efect chiar și în casul, când intestinul este iritabil, fără durerĭ și fără greutățĭ".
Prof. **Dr. de Leube, Würzburg,** director al clinicei medicale.

„Întrebuințarea este liberă de orĭ-ce consecințe desagreabile."
Prof. **Dr. Baccelli, Roma,** directorul clinicei medic.

„Supără acțiunea stomacului, mai puțin decât alte ape minerale".
Prof. **Dr. Theodori, Bucurescĭ,** medicul regal.

„Chiar la întrebuințare mai îndelungată nu provócă indispozițiĭ".
Prof. **Dr. de Bamberger, Viena,** director al clinicei medic.

„Efect unitar, fórte bun, chiar și la întrebuințare mai îndelungată".
Prof. **Dr. Drasche,** dirigintele secț. V., a spitalului general.

„Se întrebuințéză cu folos până în ultimul timp."
Prof. **Dr. Schauta, Viena,** director al clinicei I., pentru bóle de femei.

Certificatul ministrului de rĕsboiŭ c. și r. (secția sanitară) în Viena.

„Apa amară Francisc Iosif are aprópe fără esceptie efect sigur și repede, necausând nicĭ chiar la întrebuințare mai îndelungată indispozițiĭ secundare. Bolnavii o beau bucuros din causa gustului plăcut."

APA MINERALĂ „FRANCISC IOSIF"

se póte căpăta în tóte depositele cunoscute de ape minerale.

DIRECȚIUNEA în BUDAPESTA.

Spre a-se asigura contra amăgirilor, consumentul sĕ céră expres

„Apa amară „FRANCISC IOSIF". 18—20.1301.

MAREA BANCRUTĂ!

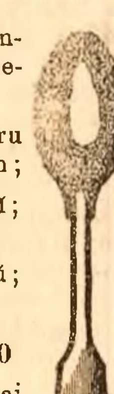
New-York și **Londra** n'au lăsat necruțat nicĭ continentul european și **marea fabrică de argintăriă** s'a vĕdut necesitată sĕ dăruiască întregul ei deposit în schimbul unei rĕsplate micĭ pentru muncă.

Eu sunt împuternicit sĕ îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit: prin urmare orĭ cui, următórele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6.60** și adecă:

6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă englesă;	1 lingură de argint pentru supă patent american;
6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată;	1 lingură de argint pentru lapte patent american;
6 lingurĭ de argint patent american;	6 cescĭ Victoria englezescĭ;
12 lingurițe de argint pentru cafea patent american;	2 candelabre de masă;
	1 strecurătóre pentru ceiŭ;
	1 zaharniță;
	42 bucățĭ la un loc fl. 6.60

Tóte cele **42** de obiecte sus amintite au costat mai nainte fl. 40 și acum se pot cumpĕra pe prețul bagatel de **6. fl. 60.**

Argintul patent american este un metal alb, care îșĭ păstréză colórea argintului 25 de anĭ, despre ceea-ce se garantéză.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat **nu e șarlatanià,** mĕ simt îndatorat în public, că orĭ-cine, căruia nu-i convine marfa îi trimit banii înapoi, nimenea însĕ sĕ nu trécă cu vederea ocasiunea acésta favorabilă, de așĭ procura acéstă **garnitură pomposă,** care cu deosebire se potrivesce pentru

Cadourĭ ocasionale și de nuntă!

(în economia casei.)

Depou numai la A. HIRSCHBERG-s

Telephon Nr. 7114.

Exporthaus von amerik. Patent-Silber-waarenfabrik

WIEN, II., Rembrandtstrasse 19

Se trimite în provincia numai cu rambursă postală séu cu trimiterea sumei înainte. Praful de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca: AMERIK. PATENT.

Estras din scrisorile de recunoscință.

Sunt fórte mulțămită cu trimiterea garniturei, și sĕ'mĭ mai trimițĭ încă o garnitură cu fl. 6.60. — Kolozsvar. Exelens **Baronin Bánffy.**

Sunt fórte mulțumit cu trimiterea garniturei, și sĕ-mĭ mai trimitețĭ încă una. Bozovics, **Sándor Keresztessy,** *suprefect.*

Stimate Domnule!

Sunt fórte mulțumit cu garnitura. Mĕ rog a-i trimite și socrei mele, baronesei Nyary născ. de Somogyi, trei asemenea garniturĭ la Szunto.

Baron Iulius Nyary.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.